

Revistă premiată cu medalia și diploma „Pamfil Șeicaru” pentru literatură 2008 și „Premiul de excelență” al Uniunii Ziaristilor Profesioniști din România 2011-2012

Climata

174

Director fondator: Ion Iancu Vale

Director editor:

Anul 18

prof.dr. Gheorghe-Valerică Cimpoaia

august 2024

Director imagine: Anton Gagi

literare

Revistă literară și de cultură românească

Fondată: mai 2007

Climate literare

CUPRINS

Ana Blandiana / Poezii ...	3
Gheorghe Valerică Cimpoca / Infinitul și eternitatea ...	4
Anton Gagiu / Dincolo de speranță ...	5
Ionel Novac / Andrei Ciurunga – Cronică ...	6
Gruia Cojocar / Cititul unei cărți ...	7
Adriana Weimer / Poezii ...	9
George Roca / O privire sinoptică ...	10
Elena Buică / Ștefan Dumitrescu – Cronică ...	13
Mircea Dorin Istrati / Poezii ...	15
George Petrovai / Făcătorii agramați de cultură ...	16
Ecaterina Chifu / O iubire fără sfârșit ...	17
Elena Trifan / Sărbătoarea armenească ...	20
Cristian M. Grigore / La Izmir ...	22
Ion Dulugeac / Poezii ...	24
Elena Oprea / N. I. Simache și istoria dantelei ...	25
Anca Sîrghie / Ioan Gligor Stopița-Cronică ...	26
Cristina Horotan / Poezii ...	29
Virginia Mateiaș / Dan Teodorescu – Cronică ...	30
Mariana Zavati Gardner / Poezii ...	31
Johnny Ciatloș Deak / Titina Nica Țene – Cronică ...	32
Ithaca / Colaj liric ...	34
Mihaela Ciatloș Deak / Cât costă fericirea? ...	35
Ion Iancu Vale / La papura verde ...	36
Constantin Stancu / Adrian Botez – Cronică ...	37
George Constantin Nistoroiu / Cel mai iubit înțelept ...	39

INFO CLIMATE

Coperta:

Pictura de Jim Warren

CONTURI PENTRU DEPUNERI DESCHISE LA BANCA TRANSILVANIA TÂRGOVIȘTE
RO54 BTRL 01601201U02393XX - pentru depuneri în LEI - RO 04 BTRL EURCRT00U0239301 - PENTRU
DEPUNERI ÎN EURO (SWIFT: BTRLR022) - USD: RO44BTRLUSD CRT00U0239301

Redacții asociate - România:

Bacău, Bistrița, Brașov, Cluj-Napoca, București, dev, Focșani, Iași, Suceava, Turnu-Severin, Hunedoara, Mangalia, Olănești, Dragnea, Ploiești.

Alte țări: Anglia, Australia, Belgia, Canada, Danemarca, Elveția, Franța, Germania, Gibraltar, Israel, Italia, Macedonia, Portugalia, Republica Moldova, Serbia, Spania, SUA, Ucraina.

Redactor șef: Ion Iancu Vale

Redactor șef-adjunct: prof.dr. Gheorghe Valerică Cimpoca

Colegiul redacțional: Anton Gagiu, Florea Turiac, George Piteș, Vasile Didoacă Dojana, Ion Teodor Palade, Sebastian Drăgan, Carmen Georgeta Popescu, Elena Oprea

Fondatori:

**Ion Iancu Vale
Mircea Cotârță
Sebastian Drăgan**

Colaboratori principali: Mihai Antonescu, Nicolae Bălașa, Elena Buică, Roni Căciularu, Luca Cipolla, George Coandă, Florian Copcea, Melania Cuc, Emilia Dănescu, Mircea Drăgănescu, George Filip, Dan Gîju, Dimitrie Grama, Dragoș Niculescu, Djamel Mahmud, Menuț Maximilian, Gavril Moisa, Octavian Mihalcea, Monica Mureșan, Ștefan Lucian Mureșanu, Florin Vărlan Neamțu, George Petrovai, Vavila Popovici, Georgeta Resteman, Puiu Răducanu, George Roca, Viorel Roman, Dorel Schor, Claudia Serea, Gabriela Căluțiu Sonnenberg, Al. Florin Țene, Baki Ymeri, Virginia Mateiaș, Gheorghe Neagu, Mihai Merticaru, Ioana Stuparu.

Răspunderea deontologică a materialelor publicate aparține exclusiv semntarilor

Revistă editată de Societatea Culturală și Prietenie „LA NOI ACASĂ” Târgoviște ISSN 1843-035X
Revista apare în colaborare cu Societatea Scriitorilor Târgovișteni
Tehnoredactare: Mariana Briceag; Secretariat: Reta Sofronie Iancu; Administrare site: Dorin Let

Ana BLANDIANA

P O E M E

Autopastel

De mulțumirea lumii cu mâhnire
Mi-s ochii mai uscați și pașii mai
înceți,
Și orice gest se-oprește la pornire,
Și hergheliile îmi mor buimace pe
pereți.

Oh, nechezatul lor să nu scâncească
În râsul lumii prea copilăros,
Să nu lucească prea riscanta-mi
sanie
Alunecând de viață mai în jos.

Verzi herghelii născute pe murii mei
degeaba,
Degeaba peste mine uriașele
ninsori,
De mulțumirea lumii cu mâhnire
Mă refugiez în urși îngrozitori.

Dar sunt și urșii mei la fel de lași
Și mă preling cu zâmbet în prăpăd.
Când cu mâhnire mulțumirea lumii
Din blana ursului o văd.

Sunt ursul eu, spre mulțumirea lumii,
Și fotograful lângă urs tot eu.
Nu mușc, dar pot să mușc, nu mușc
Și mă fotografiez mereu.

Eclipsă

Renunț la milă greu ca la un viciu,
Cu milă sunt drogată de copil.
Alb înstelată de ridicol plâng
Lângă fricos, lângă învins, lângă
umil.

Îi plâng pe proști și proștii mă înving,
Surzătorii sub steaua mea sterilă.
De gingășie tot mai mult mă-ntunec
Și pier de umanism și milă.

Înduioșate mâini întind să mângâi
Fiare gonind spre mine hămesite,
Și-mi pare rău că n-o să mai sărut
Și botul care mă ucide.

Nici n-am trăit spre-a nu jigni pe
nimeni,
Mi-au prins în țărână rădăcini
genunchii,
Și-mi trece viața încercând să-mi
cresc
La capetele aripilor unghii.

Intoleranță

Sunt slabă, probabil. Și ochii mi-s
slabi.
Nu deosebesc culorile intermediare.
Pentru că se lasă iubită de crabi
Mi-e scârbă de mare.

Nu trec de hotarul albastru un pas
De teamă că n-o să mai știu să mă-
ntorc,
Ca viermele-n mătase m-am retras
Și puritatea-n jurul meu o torc.

Vreau tonuri clare,
Vreau cuvinte clare,
Vreau mușchii vorbelor să-i simt cu
palma,
Vreau să-nțeleg ce sunt, ce sunteți,
Delimitând perfect de răs sudalma.

Vreau tonuri clare
Și culori în stare pură,
Vreau să-nțeleg, să simt, să văd,
Prefer acestei fericiri ambigue
În totul clar îngrozitorul meu prăpăd.

Vreau tonuri clare,
Vreau să spun "fără-ndoială",
Să nu mă îndoiesc cu toate c-aș avea
răgaz,
Urăsc tranziția, mi se pare trivială
Adolescența strălucind de coșuri pe
obraz.

Sunt slabă? Ochii mei sunt slabi?
Voi fi ridicolă în continuare?
Pentru că se lasă iubită de crabi,
Mi-e scârbă de mare.

Știu puritatea

Știu, puritatea nu rodește,
Fecioarele nu nasc copii,
E marea lege-a maculării
Tributul pentru a trăi.

Albaștri fluturi cresc omizi,
Cresc fructe florilor în jur,
Zăpada-i albă neatinsă
Pământul cald este impur.

Neprihănit eterul doarme,
Văzduhul viu e de microbi,
Poți dacă vrei să nu te naști,
Dar dacă ești te și îngropi.

E fericit cuvântu-n gând,
Rostit, urechea îl defăimă,
Spre care o să mă aplec
Din talgere - vis mut sau faimă?

Între tăcere și păcat
Ce-o să aleg - cirezi sau lotuși?
O, drama de-a muri de alb
Sau moartea de-a învinge totuși...

Se face noapte

Din oglindă mă privea un trup firav
Cu claviatura coastelor distinctă,
Inima-apăsa pe clape grav
Și-ncerca să-apară în oglindă.

N-am văzut-o niciodată, dar știam,
Ca-ntr-un joc de-a baba-oarba, că-
i ascunsă
(Precum inima salcâmului din geam
Coșul pieptului de crengi o face
frunză).

Mă-ntrebam de unde l-a-nvățat și
dacă
E aievea cântu-i uniform,
Și ca nu cumva în somn să tacă,
Mi-era frică seara să adorm.

În căutarea adevărului (90). Infinitul și Eternitatea

Infinitul există. E-acolo. Dacă infinitul n-ar avea eul său, eul ar fi hotarul său; n-ar mai fi infinit: cu alte cuvinte, n-ar mai exista. El însă există. Deci are eul său. Acest infinit e Dumnezeu. (Victor Hugo- Mizerabilii)

Gheorghe Valerică CIMPOCA

Prof.dr. Gheorghe Valerică CIMPOCA

Universul nostru pare să fie finit și condus de un set finit de legi, dar vorbim de multe ori despre lucruri care se întind până la infinit și durează o eternitate. Ideea marilor învățați este că există infinit și poți pași în infinit azi,

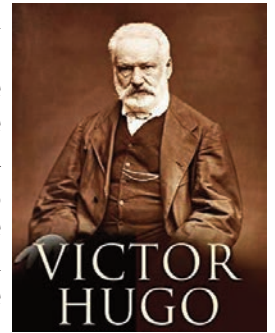
poți locui în infinit conștient și aceasta poate fi sursa ta de inspirație. „În infinit, tu devii arhitectul și visătorul mării matrice a expresiei și creației” (Infinitul - ultima călătorie). Există mai multe domenii importante unde infinitul poate fi aplicat. El este folosit ca un instrument conceptual care ne ajută să descriem proprietățile și valorile obiectelor și proceselor, fiind o noțiune importantă în filozofie, cosmologie și metafizică și, desigur, este important pentru matematică.

Infinitul ca și Eternitatea nu ar trebui privite ca enigme matematice ce trebuiesc dezlegate, ci ca o singură cheie a vieții însăși, pe care, înțelegând-o, ne vom elibera de toate constrângerile minților noastre limitate, și vom putea avea și înțelege Universul.

Pentru că Infinitul și Eternitatea nu sunt doar în spațiul cosmic, ale cărui frontiere în spațiu și în timp nu le percepem, ci sunt chiar și în ultimul fir de nisip de sub tălpile noastre. Eternitatea reprezintă absența timpului perceput de om sau rezolvarea conflictelor, depășirea contradicțiilor în plan cosmic și în plan spiritual. Înseamnă perfectă integrare a ființei în principiul ei; este intensitatea absolută și permanentă a vieții, care scapă tuturor vicisitudinilor legate de schimbare și, în mod special, celor temporale. Pentru om, dorința de eternitate reflectă lupta lui necontenită împotriva timpului și, poate mai mult încă, lupta pentru o viață a cărei intensitate să triumfe, pentru totdeauna, asupra morții. Eternitatea nu-și află ființa nici în nemișcare, dar nici în vârtej, ea se află în intensitatea actului. Trăsăturile nefirești și paradoxale ale ideii de infinit au supus unor grele încercări mințile scilicet ale

celor mai mari gânditori ai timpurilor.

Adevăratele mistere matematice și în general, ale lumii, se află la frontiera gândirii noastre. Depășind-o, putem trece dincolo de ceea ce știm că este posibil și putem începe să explorăm miracolele universului la extrem. Încă din

vremea grecilor antici, învățații și-au pus problema infinitului, dar primul om care a întrezărit cu adevărat amănunte valabile despre noțiunea reprezentată printr-un „opt” dispus pe orizontală a fost remarcabilul vizionar Galileo Galilei. Existența Infinitului se află în Eternitate, care nu este decât o stare, o trăire... O resimțim cu toții, ca pe o povară mai grea sau mai ușoară. Și o contabilizăm diferit. „O eternitate poate să fie într-adevăr, o Eternitate, începând dincolo de facerile vieții și afărșind mult mai departe de moartea sufletului. Dar la fel de bine poate să fie o clipă, să dureze atâta timp cât este necesar ca genele să acopere în mișcare niște ochi limpezi pentru a îi redescoperi la loc”... În concluzie, trebuie să spunem că Eternitatea este perspectiva timpului și forța care mișcă timpul spre ea. Dar oare vor ști ei, sau măcar unii dintre ei, că „Eternitatea nu e accesibilă decât prin viețuirea clipei în mod absolut?”

Pe tema Infinitului și a Eternității uneori mă amuz, uneori meditez și realizez profund că Exist pentru Eternitate. Și orice problemă care-mi apare, dacă n-o rezolv în „viața asta” ... am tot timpul să o rezolv. Nu-i stres, nu-i grabă, e timp din belșug pentru orice. Am în față Eternitatea și Viață în mine ca să mă bucur de ea.

Și tu la fel, ai în față o Eternitate. Bucură-te, relaxează-te, iubește și să știi că nimic nu te poate „omorî”. Ești Aici, Acum, pentru Totdeauna. Atunci când ceva se sfârșește, începe de fapt, altceva. Ființa spirituală nu are sfârșit.

(Va urma)

FILOZOFIA MEA (XXXII)

Dincolo de aparențe

Anton GAGIU

Ai în fața ta figura unui om, fie pe viu, fie dincolo de ecranul televizorului. Îl vezi, îl auzi, ascuți pledoaria sa despre societate, viață, educație, civilizație și-ți spui: „doamne ce om! câte știe! ce cunoștințe are în domeniul diverse”! Așa și e, numai că acest ins este ca o carte închisă, îi vezi numai copertile, nu și interiorul, întrucât acolo, în interiorul ei mocnește asemenea unui foc ce arde cu flacără închisă, a duhoare de lichea, de om de la periferia societății, adică needucat, grobian, vulgar, cu porniri instinctuale care nu depășesc pornirile unui mamifer, un ins care profită de o anumită poziție conferită vremelnic de o instituție pentru că nu-l cunoaște cu adevărat. De ce ne înșelăm? Pentru că nu privim dincolo de aparențe. Analiza umană presupune mult mai multe elemente decât o... vizionare. Ce ar însemna aceasta? Să nu te grăbești și să aștepti să primești sau să obții mai multe elemente pentru analiză, pentru că de altfel este imposibil să le obții pe toate. Așa vei ajunge să descifrezi o parte din necunoscute, adică să citești ființa din fața ta dincolo de coperti, adică dincolo de aparențe. Și să treci la studierea fiecărui capitol al biografiei sale. Așa vei afla că omul respectiv e plin de defecte mai ceva decât o mașină plimbată din service în service, vei afla că între el și un golan nu e nicio deosebire, că are atâtea porniri instinctuale încât și un câine nedresat ar fi invidios pe el. Apoi vei mai afla că este plin de vicii, clamează cultură, dar nu este decât un sac de deșeuri culturale, pregătirea specifică seamănă cu o cultură de floarea soarelui arsă de soare, adică un câmp negru, sterp, mai mult mort, unde nici insectele nu-și mai fac cuib. Și ce să vezi? Omul acesta dă lecții de viață, zice că formează oameni, că-i pregătește pentru viață, adică face din ei specialiști. În realitate e ca un chirurg rămas repetent chiar la materia chirurgie, pentru că taie ca un felcer și lasă răni adânci imposibil de vindecat, adică mutilează sau și mai rău... omoară. Ce să faci cu un asemenea om? Nimic pentru că este un rebut. El are starea vegetală a unei pălămizi, crește, înțeapă și omoară ce se naște lângă ea, apoi usucă pământul, adică pârjolește. Cum să te aperi împotriva unei astfel de vietăți? Nu poți, pentru că este o specie protejată. Are proptele prin cabinete capitonate, spune că societatea

fără el nu este funcțională, că la el este termometrul prin care se ia temperatura unei stări de moment pentru orice muritor sau mai bine, doar pentru cei care cred că au dreptul să aleagă. Nu ați văzut tupeu mai mare decât la el. De ce? Pentru că el l-a inventat, tot așa cum a inventat apa caldă, roata și focul, toate deodată, ca el nu mai e nimeni. Spune că are o reputație de apărât... hai da de! Care reputație? Acea de om al tenebrei, al întunericului moral, al nopții fără dispariție, o noapte eternă din care nu se va trezi niciodată pentru că realitatea pentru el nu există. Ce trebuie făcut să ne apărăm de astfel de specimene? Aici este lupta societății, o luptă la baionetă pentru a izola și ignora specimenele și pentru a le trimite la periferia istoriei acolo unde morala nu exista, în grupuri nomade care aveau doar reguli de azi pe mâine. Dar ce să vezi! Specimenele s-au lipit ca marca de scrisoare de privilegii, de beneficii mărunte, au prins rădăcini în locuri de unde pot linge farfurii cu miere și nu se dau duse. Adică vezi doamne, nu mai găsim altele ca ele! Și au dreptate, așa ceva se întâlnește odată la o sută de ani și poate nici atunci, adică sunt specii deosebit de rare. Morala a fost în toate timpurile barometrul sănătății unei societăți, știrbirea ei a dus la clătinarea societății sau chiar la convulsii care au zguduit din temelii societatea. Mai e mult până acolo? Să întrebăm specimenele de mai sus. Cu siguranță că vom primi un răspuns halucinant, precum „noi/eu am jucat un rol la un moment dat și... dacă societatea nu mai are nevoie de noi, numai ea și membrii ei vor suferi, pentru că reprezentăm/reprezintă valoarea care nu poate fi înlocuită cu altceva”. Cu alte cuvinte ne spune că „alții ca ei nu mai găsim”. Astfel de oameni se conduc după zicala „apa trece, pietrele rămân”, cu alte cuvinte „noi stăm liniștiți până trece furtuna, apoi, iar vom apărea la rampă și vom fi iarăși ce-am fost și mai mult decât atât”. Aceasta stare de lucruri ne mai dovedește ceva, anume că „somnul rațiunii naște monștri”, cu alte cuvinte dacă tu șef al unei instituții ai luat la cunoștință fie și tangențial de întâmplări rușinoase, care au loc în ograda ta și nu ai făcut nimic pentru a demasca imoralitatea ieșită din comun a unor subordonați ești vinovat pentru că ai închis ochii și ai dus morala la periferia societății. Sănătatea morală a unei societăți și desigur și a unei instituții arată nivelul de încredere al omului de rând în valori și în reguli, dacă acestea sunt grav încălcate acea societate/instituție se află pe marginea unei gropi în care riscă să se cufunde.

ANDREI CIURUNGA - O COMEMORARE TRISTĂ...

Ionel NOVAC

S-au împlinit 20 de ani de la trecerea în neființă a poetului Andrei Ciurunga. Cunoscut mai ales ca „poetul cumplitului Canal” sau „poetul în schimbul căruia a înviat Hristos”, Andrei Ciurunga a încetat din viață la 6 august 2004 și a fost înmormântat în Cimitirul Bellu Catholic, nu departe de intrarea principală.

În ultimele zile am urmărit cu interes o parte din mass-media de pe cele două maluri ale Prutului, dar și rețelele sociale, în speranța că voi afla ceva despre cum va fi comemorat poetul la trecerea celor două decade de la plecarea sa. Dar vagă iluzie, o liniște atotstăpânitoare. Nici măcar în localitatea sa de baștină sau la biblioteca raională care îi poartă numele nu am cunoștință să se fi organizat ceva special...

În 2020, la aniversarea a 100 de ani de la nașterea lui Andrei Ciurunga, Muzeul Național de Literatură „Mihail Kogălniceanu” de la Chișinău a organizat o expoziție de carte și un medalion literar, „Centenar. Andrei Ciurunga, poetul temnițelor comuniste”. Atunci, Arcadie Suceveanu, președintele Uniunii Scriitorilor din R. Moldova la acea dată, afirma că a vorbit cu primarul municipiului Cahul, care l-a asigurat că poetului îi va fi realizat un bust, ce va fi amplasat în Parcul Central „Grigore Vieru”, pe Aleea Personalităților.

Doi ani mai târziu, în septembrie 2022, în ședința Guvernului R. Moldova desfășurată la Cahul, se aproba decizia realizării unui bust al poetului-martir Andrei Ciurunga în municipiul de pe Frumoasa. Proiectul urma a fi avizat de Ministerul Culturii, iar „cheltuielile pentru elaborarea documentației de proiect, executarea, edificarea bustului și amenajarea terenului aferent vor fi acoperite din donații, sponsorizări și alte surse neinterzise de lege”. Au trecut de atunci aproape doi ani, iar Andrei Ciurunga încă își mai așteaptă locul promis pe respectiva alee.

Dar nici în dreapta Prutului numele lui Andrei

Ciurunga nu pare să sensibilizeze astăzi pe cineva. Cu excepția Asociației Foștilor Deținuți Politici din România, care, în 2022, a pus o placă de marmură lângă tulpina unuiia dintre pomii care veghează la capul poetului, pe care a fost fixată o placă din bronz cu următorul înscris: „Aici odihnește întru nădejdea Învierii / ROBERT EISENBRAUN / = ANDREI CIURUNGA = / 28.10.1920 - 6.08.2004 / Poet al temnițelor comuniste și lagărelor de la Canal / Recunoștința urmașilor luptătorilor anticomuniști”. La Uniunea Scriitorilor din România, al cărui membru a fost, liniște deplină...

Andrei Ciurunga
(1920-2004)

Andrei Ciurunga și soția sa, Ina, au fost înhumați într-un loc în care, anterior, a fost înmormântată numita Virginia Slătineanu (1895-1973). Potrivit altei plăci de marmură aflată în arealul mormântului, acolo se pare că au mai fost înhurate încă patru persoane. Din păcate, inscripția de pe această placă este greu lizibilă, doar ultimele două persoane putând fi identificate: Edmond Manoel (Nov 1889 - Nov 1937) și Georges (Zizi) Tomasian (20 MAI 1902 - 20 MARS 1955).

În Registrul cu evidența înmormântărilor, aflat la administrația cimitirului, Andrei Ciurunga (dar cu numele Eizembraun Robert) este menționat la poziția 21, imediat după Virginia Slătineanu. Locul de veci se află în proprietatea unei familii bucureștene (identificată, cu mare greutate, după înscrisurile din registrul menționat), dar care pare să nu îi mai acorde mare atenție. Cu mare părere de rău, dar de aproape șase ani de când am reușit identificarea mormântului, nu am văzut vreo urmă de îngrijire, deși am trecut în repetate rânduri pe acolo.

Și acum l-am regăsit la fel, invadat de buruieni și cu una dintre porțile din fier forjat, care altă dată îl protejau complet, dată la o parte. Nimeni nu a mai trecut pe aici de o bună bucată de vreme. Am adunat frunzele uscate și buruienile care puseseră stăpânire peste tot, am pus un ghiveci cu flori și am aprins o lumânare. Ca un făcut, în câteva minute, cerul a început să-și scuture norii, într-o ploaie mărunță, ca de primăvară. O lacrimă vărsată pe mormântul trist al poetului...

La câțiva metri de mormântul poetului Andrei Ciurunga se află cel al Seniorului Corneliu Coposu, cea mai importantă personalitate politică din perioada postcomunistă. Nici pe la el pare să nu fi trecut cineva de multă vreme. Motiv de consolare? Nicidecum, ci de o și mai mare mâhnire.

CITITUL UNEI CĂRȚI - ACT INDIVIDUAL DE VOINȚĂ, NU FENOMEN DE MASĂ

Gruia COJOCARU

În orice palier din învățământul preuniversitar românesc al ultimelor decenii, analfabetismul functional e o realitate îndeobște cunoscută, care se depozitează social, generând o îngustare a orizontului de cunoaștere, ce conduce la neputința înțelegerii unor noțiuni și fenomene simple, atât de necesare în construcția individuală, dar și în ființarea matură, articulată a națiunii. Cum era firesc, fenomenul a stârnit îngrijorare în Școala românească postdecembristă. Urmarea? Ca întotdeauna, când suntem debusolați ori depășiți de situație, uzăm cu temeinicie de tehnica improvizației. În acest caz, am abordat tema cititului cu un entuziasm care amintește de destinul autostrăzilor din spațiul carpato-danubiano-pontic, ce pe hârtie, în robuste studii de fezabilitate brăzdează țara în volume bine legate, dar care, din păcate, arareori sunt deschise înțelept pentru a le dezlega rostul. Așa se face că, la nivelul școlilor și liceelor, an după an inventăm solemn „festivaluri” pe bulevardul fericit al lecturii, uitând aspectul esențial: cititul unei cărți nu este un fenomen de masă, ci reprezintă expresia unui act personal de voință, care, pentru a-și atinge menirea, trebuie să se desfășoare în intimitatea „celulei” individului, nu în piața publică! Firește, dacă ai capacitatea să te extragi oarecum din planul realității imediate, poți citi o carte într-un parc, în mijloacele de transport în comun ori într-o cafenea, însă nimic nu egalează voluptatea romanului, a nuvelei, schiței, poeziei ori a piesei de teatru savurate în singurătatea care-ți

slefuieste rotund lăuntrul ființei. De aceea, promovarea lecturii în festivaluri, olimpiade, sezători ori alte găselnițe cu specific local, regional sau național mi se pare un act formal, fără consistență, similar cu acela în care – unii dintre noi, nu toți, firește – mergem la biserică pentru a cleveti, nu pentru a ne înveșmânta în suflul divin.

Este limpede că, atât timp cât tu, profesorul X, nu citești – iar această realitate este dureros de evidentă nu doar în Educație, ci și în celelalte paliere ale intelectualității – nu poți să inventezi trucuri pentru a-i determina pe elevi să ia calea librăriilor și a bibliotecilor fără a cădea în ridicol. Copilul, chiar și cel din ciclul primar, simte că nu te miști confortabil în universul pe care i-l propui, iar credibilitatea de cadru didactic este într-o liberă cădere, care antrenează justificat refuzul elevului de a se adânci în substanța cărților. Ar fi onest să recunoaștem, măcar față de noi înșine, că am căzut în patima rețelelor de socializare, a platformelor de streaming video, a emisiunilor de divertisment ori cu caracter sportiv, iar cartea, cel mai adesea, ajunge (de multe ori) un bun de tipar pentru molii...

Recent, la final de an școlar, în cancelaria unui prestigios liceu din țară, un profesor de limba și literatura română i s-a plâns directorului: „Vai, domn’ director, elevii nu mai citesc deloc!”. La care directorul, un mucalit albit de viața la catedră, întrebă: „Dar tu ce-ai citit în ultimul an?!” Răspunsul – „Eu am citit la vremea mea!” – arată limpede unde ne situăm pe tărâmul culturii.

Realitatea e că cei care încă mai citesc și altceva decât literatură de specialitate sunt priviți ca niște relicve de care ar trebui să ne debarasăm, dacă vrem să nu ne fie „pângărită” sănătatea mentală. Ca profesor, întru supraviețuirea decentă într-un colectiv didactic, trebuie să-ți fereci cu o mie de lacăte faptul că zilnic aloci un anume timp cititului. Orice abordare a unui plan ideatic (nu ideal!), prilejuit de întâlnirea cu opera unui scriitor, e imediat repudiată pe aleea zeflemei, individul în cauză fiind privit cu suspiciune, etichetat coresponsător și, evident, evitat. În schimb, discuțiile despre modă, gastronomie, îngrijirea și tonificarea tenului, descifrarea enigmei din ultima telenovelă, prinse colorat în bancuri de cartier, te vor face omul reprezentativ din top, care, „cu evlavie de

vulpe” – vorba poetului „nepereche” – fixează suveran ștacheta comunicării la glezna patrupedelor.

Modalități colective întru direcționarea copiilor și adolescenților spre literatura universală sunt puține și firave, oricâte strategii am concepe la nivelul Școlii ori pe platformele educațional-culturale, nu doar în România, ci oriunde pe Terra. În timp ce spiritele rudimentare, indiferent de vârstă, n-au avut și nici nu pot avea vreo legătură cât de cât acceptabilă cu actul cititului – invoc ideea de „a citi”, care presupune adâncirea în miezul cuvintelor, nu „a lectura”, demers care vizează parcurgerea superficială a unui text –, tinerele elite, întru asimilarea unui bagaj informațional, generator în viitor de bunăstare materială la nivel individual și macrosocial, sunt obligate de pragmatismul vremurilor să se focalizeze pe un tip de efort care determină eliminarea emoției și a sensibilității estetice. Literatura – indiferent de orientari și curente – hrănește însă ideea cu sensibilitate, emoție și pasiune. Deposedată de aceste atribute, literatura viitorului s-ar transforma într-un volum de psihopedagogie, numai bun pentru o lucrare de licență, receptată „sacru” doar de ziduri.

...Și totuși, există soluții palpabile pentru atragerea copiilor spre lumea cărților, prima fiind selectarea atentă a textelor literare. Dacă vii cu opere care abundă în descrieri, nu va crește deloc procentul cititorilor de literatură. Apoi, trecerea de la basmele și poveștile copilăriei la fabulele și povestirile penetrante trebuie să se producă rapid, accelerat, pe măsură ce elevul parcurge fluent și conștient textul literar. Un autor excelent – după o trecere sumară, dar necesară, prin poemele în proză ale lui Emil Gârleanu – este Marin Preda. Firește că n-o să-i ceri elevului din clasa a IV-a să citească „Delirul” ori „Cel mai iubit dintre pământeni”, însă volumul de proză scurtă „Întâlnirea din pământuri” lasă urme vii în conștiința sa. Mai târziu, în gimnaziu și liceu, ajungerea la nuvelistica lui Lev Tolstoi garantează intrarea senină, flămândă pe autostrada literaturii. Parcă aud însă spunându-se: „Da, dar Tolstoi e greu de asimilat chiar și în nuvelistică!” Dar ți-a cerut cineva să începi cu „Sonata Kreutzer”, cu „Moartea lui Ivan Ilici” sau cu „Părintele Serghi”?!? (Serghi, nu Serghei!). Nu, însă orice elev de nivel mediu din clasa a V-a descifrează lejer nuvele precum „Cât pământ îi trebuie omului”, „Stăpân și

slugă” sau „Holstomer – povestea unui cal”! Și nu numai că înțelege astfel de texte, dar se și cutremură citindu-le. După parcurgerea lor se produc creșteri formidabile la nivelul asimilării Vieții, cu toate ale ei, mutații benefice care, în final, fac din elevi niște consumatori de literatură consecvenți, ce încep să înțeleagă holistic dinamica sufletului omenesc și a interacțiunilor umane.

Iar de la nuvelistica lui Lev Tolstoi, drumul este deschis. Putem urca în zona de roman a marelui prozator rus, dar putem să adâncim perspectiva prin prozatori precum Ernest Hemingway, initial cu „Bătrânul și marea”, John Steinbeck – „Șoareci și oameni” și „Fruitele mâniei”, sau, mai nou, Guzel Iahina, cu „Zuleiha deschide ochii”, „Copiii de pe Volga” și „Trenul spre Samarkand”. În clasele terminale de liceu nu trebuie ratat, în niciun caz, Feodor Dostoievski. Nici Franz Kafka, William Faulkner, Albert Camus, Jean-Paul Sartre, George Orwell, Aldous Huxley, Wiliam Golding, J.M. Coetzee, Gabriel Garcia Marquez, Mario Vargas Llosa. Încântător prin al său realism murdar, dar penetrant și succulent, e Charles Bukowski – mi-e greu să cred că sunt mulți adolescenți, tineri și nu numai care nu l-ar savura cu nesaț!

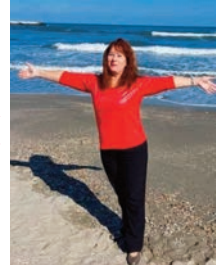
Lista autorilor de literatură cu opere formidabile, care nu trebuie ratate, e lungă și nu-i cazul aici să încerc s-o epuizez. Nici n-aș putea, desigur. Un ultim amănunt, referitor la selecția cărților: dacă auzim de un scriitor valoros, de pildă Michel Houellebecq, cel mai important prozator în viață, din punctul meu de vedere, nu începem să-i citim romanul de căpătâi – „Posibilitatea unei insule” –, ci trecem întâi prin opere ceva mai accesibile, cum ar fi „Serotonina”, „Supunere” și „Anihilare”. De ce? Pentru că astfel ne vom delecta cu voluptatea savurării miezului, pe măsură ce avansăm în substanța universului revelat.

Concluzionând, se poate spune că, la elevi, gustul cititului se formează în școala primară și se dezvoltă prin modelare activă în gimnaziu și liceu, doar acolo unde profesorul – având preocupări permanente pentru pătrunderea în universul cărților și dincolo de ce indică fișa postului – împărtășește altruist experiențele din zona literară.

POEMELE MĂRII

Adriana WEIMER

Cerul inimii

*Te-am regăsit, Mare,
cum o clipă-viață
se regăsește-n
iubire.*

*Am întins mâinile
spre tine, Mare,
să te cuprind
cu toată ființa
zborului meu*

*și pescăruși
de lumină albastră
mi-au luminat
cerul inimii.*

Marea cea mare

*Cu Marea cea mare
în suflet
și-n priviri*

*– cât o pot cuprinde
contopindu-ne
cerul,
visele,
iubirea,
destinul.*

*Cu iubirea ta-n suflet
Marea cea mare
mă cunoaște,
mă cheamă în largul ei... sunt în
largul meu...*

Sărut infinit

*Adun scoici colorate
și nisipul sărat
îmi măsoară pașii
alături de-ai tăi.*

*Libertate,
sentimentul Mării
celei mari
mă cuprinde,
îmi cuprinde
iubirea,
gleznele,
mijlocul,
fața,*

*ca-ntr-un sărut
infini.*

Nețărnută iubire

*Nețărnută-i iubirea
la țărutul tău
fără sfârșit...*

*Seninul tău
e acum și al meu,*

*zbuciumul meu
e acum doar al tău*

*val după val
ne spunem
bucuria revederii.*

Iubirea mea

*Iubirea mea,
sunt aici întru tine,*

*cu tot soarele
și seninul
în suflet.*

*Iubirea mea,
ești aici întru mine,*

*cu tot verdele Mării
în priviri.*

Îți ating cerul

*În largul tău,
în largul meu,
te cuprind în priviri
Mare...*

*și valul tău
mă înalță*

*și seninul tău
mă cuprinde.*

*Îți ating cerul
cu inima,
cu iubirea.*

Energie vie – Marea

*Energie vie – Marea
mă cuprinde-n priviri,
o cuprind în priviri,
mă cunoaște ca fiind a ei*

*– energie vie
din energie vie*

*îmi cunoaște pașii
pe nisipul-i sărat și fierbinte
cu miile de scoici
răscolite de valuri,*

*îmi cunoaște
iubirea,
și seninul,
și cuvântul
renăscut înspre ea.*

O PRIVIRE SINOPTICĂ ASUPRA IMNULUI ROMÂNIEI

George ROCA

În istoria unui popor, suveranitatea și individualitatea națiunii este reprezentată și marcată cel mai mult de însemnele naționale: steagul, stema, sigiliul și imnul. Aceste simboluri sunt ca o carte deschisă a națiunii, reprezentând nu numai istoria, ci și prezentul și viitorul credinței patriotice. De aceea însemnele statului trebuiesc tratate cu o deosebită venerație.

În general, simbolistica însemnelor unui stat, este un subiect mai greu accesibil și uneori chiar de neînțeles pentru cei care nu sunt de specialitate, chiar dacă patriotismul, reprezentarea artistică sau coloritul le fac atractive. Subiectul referitor la heraldică, vexilologie, sigilografie, și a altor științe care determină însemnele unui stat cu tradiție și istorie bine conturată, este în mare parte manipulat, discutat și la îndemâna specialiștilor în materie, rămânând pentru novici un miraj, o enigma sau chiar uneori un secret bine ascuns și păstrat. De aceea multă lume caută să cunoască, să se inițieze și să descifreze obiectele care aparțin acestei tematici.

În 1992, Senatul și Camera Deputaților au aprobat noile însemne ale statului român. În „Monitorul Oficial al României”, pagina 1, anul IV, nr. 237, din 26 august 1994, este publicată Legea Nr. 75/1994: „Legea privind arborarea drapelului României, intonarea imnului național și folosirea sigiliilor cu stema României de către autoritățile și instituțiile publice”.

Însemnele statului român, au o semnificație deosebită, atât pe plan intern cât și pe plan internațional, creând românilor acel suflu patriotic absolut necesar supraviețuirii noastre ca națiune și totodată fiind instrumente de recunoaștere a independenței, integrității și alinierii la alte state cu tradiție bine definită, cu o istorie veche și un viitor prosper. Reintegrarea României în structurile europene,

relațiile prietenești cu alte țări ale lumii, vor face să strălucească și mai puternic, aurul și argintul acestora.

Batjocorirea și defăimarea însemnelor statului român este încriminată penal. În 2015, un grup de 37 de senatori au cerut modificarea Codului penal și introducerea unui articol pentru încriminarea manifestărilor față de însemnele României. Proiectul de lege supus dezbaterii prevede că cine defăimează sau arată dispreț față de drapel, ziua națională, imnul național, stema țării și sigiliul statului riscă închisoare de la 1 la 3 ani.

Imnul național

Imnul este un element definitoriu al statului român, alături de stemă, drapel și sigiliu. Acesta se identifică cu conștiința națională, cu mișcarea de schimbare, dezrobire, patriotism sau progres. Imnul la români a devenit o preocupare creatoare încă din prima jumătate a secolului al XIX-lea. Atunci, ideea imnului s-a contopit cu cea a spiritului și doleanțelor națiunii, a independenței materializate prin simbolurile patriotice. Imnul devine astfel un cântec revoluționar a acelor timpuri care simbolizează unitatea românilor din ambele Principate, influențând puternic mișcarea politică care pregătea izbucnirea Revoluției de la 1848.

Cuvântul „imn” a fost împrumutat la noi din limba franceză (hymne) și își trage originea din grecescul „hymnos” însemnând cântec de glorie, sau de biruință. Specie solemnă a genului liric, înrudit cu oda, a fost cunoscut și cultivat încă din antichitate, când a și avut mai mult o invocație religioasă adresată zeilor, altor divinități, sau eroilor legendari. Mai târziu a început să fie dedicat sau consacrat unui eveniment sau unor personalități, sau celebrării unei ocazii deosebite, sau devenind un îndemn la luptă, revoltă sau război, de la „paion-ul” cu care grecii luptau la Salamina și Marathon, până la simbolul „Comunei din Paris”, prea-cunoscutul „La Marseillaise”. Începând cu secolul al XIX-lea, prin imn se înțelegea numai acel cântec care exprima unitatea de voință a unei colectivități naționale sau sociale.

În literatura română, imnul, a fost cultivat în general de poeți. Cele mai de seamă lucrări de acest gen le găsim la Vasile Alecsandri (Imn lui Ștefan cel Mare, Imn religios, Hora Unirii), Iancu Văcărescu (Imne), Andrei

Mureșianu (Deșteaptă-te, române!), apoi mai târziu, la Ion Pilat (Imnuri târzii), Ion Alexandru (Imnele bucuriei) și alții. Multe din fostele imnuri ale statului român au avut o valoare deosebită din punct de vedere al textului și a melodicității. Imnul „Trăiască Regele” și mai recent „Trei culori” (compus de Ciprian Porumbescu), au avut un loc special în inimile patrioților români.

Cântece patriotice de valoare precum „Deșteaptă-te, române”, „Hora Unirii”, „Trei culori” (Tricolorul), „Pe-al nostru steag e scris unire”, „Hora Ardealului”, „Hai să-ntindem hora mare”, „Așa-i românul”, „Marșul lui Iancu” fac parte din patrimoniul național, ca potențiale imnuri naționale, multe dintre ele fiind folosite, pe parcursul zbuciumatei noastre istorii revoluționare, în acest scop. „Hora Unirii” a fost scrisă în 1855 de către Vasile Alecsandri (1821-1890). A fost cântată în timpul Unirii Principatelor (1859) și, mai apoi, în toate ocaziile în care românii aspiră la uniune și armonie. „Hora Unirii” este cântată pe ritmul unui dans lent, dar energetic, ce reunește și atrage întreaga adunare.

*

HaTikva, imnul național al statului Israel, o horă românească

Dansul în cerc (hora) este el însuși un vechi ritual, simbolizând comunitatea spirituală, egalitatea și dorința românilor de a trăi laolaltă. După cum se știe, „HaTikvah”, imnul național al statului Israel este tot o horă, care își trage originile din folclorul românesc, fiind culeasă și prelucrată de emigrantul Samuel Cohen originar din Moldova. Istoricii Raoul Șorban, într-un interviu detaliat cu profesorul Costan Mândrilă, publicat pe Youtube:

<https://www.youtube.com/watch?v=hBczbwE3xil>

ne informează că la baza imnului israelian ar fi cântecul popular românesc „Cucuruz cu fruntea-n sus”:

<https://www.youtube.com/watch?v=xitpK5rvfu8>

(un cântec originar de prin Maramureș, mai precis din zona Satu Mare n.a.), cules de tatăl său, Guilelm Șorban și publicat la Viena, încă din 1898 în caietul „Album de compoziții românesci”. Poetul israelian Naphtali Herz Imber, originar din Ucraina, a scris poemul „Tikvatenu” („Speranța noastră”) în 1877, când se afla într-o vizită la Iași. Imediat după declararea independenței statului israel (1948) melodia culeasă de Cohen a fost „rearanjată” de compozitorul Kurt Weill (1900-1950) sub formă de imn, și mai apoi prelucrată în forma oficială de astăzi de către compozitorul israelian Paul ben Haim (1897-1984), versurile și melodia contopindu-se armonios în imnul național al statului Israel „Hatikva” („Speranța”):

https://www.youtube.com/watch?v=c_9N1ldPtQ8.

Exista voci care susțin că și melodia populară românească „Carul cu boi” nu ar fi departe de imnul național israelian.

https://www.youtube.com/watch?v=adTjy-TIW_Q

Specific că același motiv muzical se găsește și în lucrarea „Vltava” (Die Moldau) a compozitorului ceh Bedřich Smetana.

<https://www.youtube.com/watch?v=3G4NKzmfC-Q>
(min.9:30–12:30)

*

Controverse legate de cântecul patriotic „Pe-al nostru steag e scris unire”

Aș vrea să menționez un fapt care m-a pus pe gânduri. Există o asemănare extraordinară între „Imnul Maastricht”:

<https://www.youtube.com/watch?v=OiDT8hliXno>

<https://www.youtube.com/watch?v=TVM5jOi5za0>

interpretat de faimosul André Rieu și orchestra sa și cântecul patriotic dedicat Unirii Principatelor Române, Moldova și Țara Românească, de la 1859 „Pe-al nostru steag e scris Unire”:

<https://www.youtube.com/watch?v=g4P7EYyMzgQ>

După câte știu, muzica îi aparține lui Ciprian Porumbescu (1853-1883), iar versurile lui Andrei Bârseanu, cu toate că pe site-ul Wikipedia se specifică faptul că „Imnul Maastricht” îl are textier/compozitor(?) pe olandezul Alphonse Olterdissen:

https://en.wikipedia.org/wiki/Alphonse_Olterdissen

Tot pe internet îl întâlnim pe Gustave Olterdissen, fratele lui Alphonse, caruia i se atribuie (de asemenea) compoziția operei „Trijn de Begijn” din care face parte și melodia imnului orașului Maastricht. Puțin confuz! Gustave (Guus) Olterdissen:

<http://www.mestrechtener.nl/guus%20olterdissen.htm>

Producția muzicală a fost adoptată ca imn oficial de către municipalitatea orașului Maastricht abia în anul 2002. Recent, în anul 2022, s-a recunoscut pe site-urile de mai sus că Olterdissen a scris melodia imnului Maastricht sub influența creației lui Ciprian Porumbescu. Această recunoaștere este un panaceu pentru cei care au crezut în veridicitatea plagiatului:

https://en.wikipedia.org/wiki/Pe-al_nostru_steag_e_scris_Unire

După publicarea articolului meu „Pe-al vostru steag e scris unire!?” (24 ianuarie 2016) în mai multe reviste de limba română din jurul lumii am remarcat cu satisfacție că pe câteva surse importante de pe internet, precum Wikipedia, referitor la paternitatea muzicală a Imnului Maastricht, este menționat (s-a adăugat de curând!) ca ar fi o copie aproximativă (loosely copy!) a cântecului „Pe-al nostru steag e scris unire” de Ciprian Porumbescu:

https://en.wikipedia.org/wiki/Alphonse_Olterdissen

Iată noul text modificat recent în limba olandeză: „Vief jaor later in 1912, sjreve en componeerde de gebreurs Olterdissen e nui stök, naomelek “Trijn de Begijn”. Op 't eind vaan dat stök woort 't Mestreechs Volksleed gesjreve dat 'nen ode aon Mestreech is en waor. De melodie is groetendeils gebaseerd op die vaan 't Albaans volksleed, gecomponeerd door Ciprian Porumbescu.(1853-1883). 't Leed is door de jaore eweg 'nen eige leve goon leie. Guus Olterdissen1860-1942”.

Traducerea în limba engleză:

Și totuși un înger păzitor (necunoscut mie!) completează în Wikipedia:

(https://en.wikipedia.org/wiki/Pe-al_nostru_steag_e_scris_Unire)

urmatoarele:

„Pe-al nostru steag e scris Unire” (transl. “Unity is written on our flag”) is a Romanian patriotic song dedicated to the United Principalities of Moldavia and Wallachia established in 1859. The text was written by Andrei Bârseanu [ro] and the music was composed by Ciprian Porumbescu in 1880. Its tune is now used in the Albanian national anthem[2] and allegedly in the anthem of the Dutch city of Maastricht.[3]The song was an official anthem for the Party of the Nation, established in June 1940 by King Carol II as the basis for his authoritarian regime.[4] In 1975, after a national contest for a new anthem, Nicolae Ceaușescu made this song the national anthem of the Socialist Republic of Romania with lyrics modified by the Romanian Communist Party (PCR) to reference communism and title changed to “E scris pe tricolor Unire”. However, since Albania already used the song since 1912, “Trei culori” (“Three colors”) was adopted in 1977.[1]On 28 January 2016, Romanian journalist George Roca published an article stating that the anthem of the Dutch city of Maastricht had been copied from “Pe-al nostru steag e scris Unire”. Mestreechs Volksleed, adopted in 2002, had a great similarity to the Romanian song, so Roca compared both songs and the Albanian anthem. He said that, unlike the Albanians which were proud of the Romanian origin of their anthem, the Dutch “stole” the hymn even though they blocked

Romania from entering the Schengen Area for corruption claims.[5] The controversy had a great impact on Romanian media, where news began to spread in several newspapers, as well as in Wikipedia. Months later, Roca declared satisfaction after seeing the effect that his article had had.[6] Some residents of Maastricht have said this is just a coincidence and an article in the newspaper De Limburger explained that Mestreechs Volksleed originated from the closing song to the 1912 Dutch opera Trijn de Begijn, made by Alphonse Olterdissen (lyrics) and Guus Olterdissen (melody). It was also said that Olterdissen was unlikely to have been inspired by Romanian songs, as he used to use more nearby German and French ones. The similarities between the two songs have sparked fights on the Internet in which Romanians accuse Dutch people of having “stolen” the song even when Albanians “had the decency” of asking for it, while Dutch people reject these claims.[3]”

Nici acasă, în România, cântecul patriotic „Pe-al nostru steag e scris unire” nu a avut prea multă liniște. În 1978, Nicolae Ceaușescu, a dorit să facă din acesta imn național. A dat ordin să-i fie schimbat titlul și versurile pentru a se încadra în ideologia partidului comunist. Și astfel s-a născut o versiune hibrid cunoscută ca „E scris pe tricolor unire”!

<https://www.youtube.com/watch?v=OHSgvS2GmfQ>

De asemenea, s-a încercat pe căi diplomatice să se negocieze cu conducerea comunistă de la Tirana pentru ca aceștia să-și conceapă un nou imn, dar președintele Albaniei, Enver Hodja, a refuzat cu vehemență să înapoieze României cântecul lui Ciprian Porumbescu. Celebra melodie a compozitorului român Ciprian Porumbescu a devenit din 1912 și imnul național al Albaniei (Himni i Flamurit), dar recunoscându-i-se oficial atât compozitorul cât și originea românească.

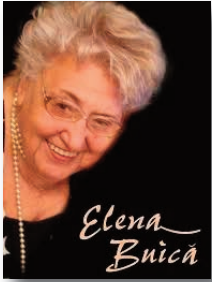
https://en.wikipedia.org/wiki/Himni_i_Flamurit

Versurile acestuia au fost scrise de către poetul albanez de origine aromână Aleksander Stavri Drenova (pseudonim: Asdreni). Oricum, asemănarea dintre cele trei variate este notabilă!

Va urma

ȘTEFAN DUMITRESCU - STÂLP DE ÎNȚELEPCIUNE ȘI FRUMUȘETE

Elena BUICĂ

Am primit prin internet o carte cu următoarea dedicație: „Un dar de suflet primit de la Dumnezeu pe care vi-l dăruiesc cu dragoste!”.

Cartea numită „Iubirea ca un canion și un țipăt pe vârful muntelui”, apărută în anul 2021 la Editura „Armonii culturale”, este semnată de domnul Ștefan Dumitrescu, poet, prozator, dramaturg, eseist, critic și istoric literar, filozof și analist politic, personalitate care, prin vocația cuvântului scris, ocupă un loc important în spațiul nostru cultural. Este membru al Uniunii Scriitorilor din România și președinte al Asociației Biroul de Viitorologie București, iar, ca ființă pământeană, este un om cu suflet admirabil și cu vocația prieteniei, de care mă bucur și eu. Opera sa vastă și profundă, operă în care esențializează cele mai importante năzuințe ale ființei umane, deși a pătruns în universalitate, încă nu e bine cunoscută în țara natală pe măsura valorii ei, așa cum reiese din comentariile unor exegeți de valoare din străinătate și din țara noastră.

Mă așez cu multă plăcere la masa de scris pentru a așterne câteva impresii despre carte și despre autorul ei. Văzând titlul acestui volum închinat ființei adorate, primul gând m-a trimis la cei care își pun întrebarea: la vârsta senectuții poți purta în suflet o flacăra a iubirii atât de vie ca în anii tinereții? Mulți au, ca răspuns, îndoiala. Până să ajung și eu la anii senectuții, credeam că erodarea fizică merge în același ritm cu stingerea treptată a trăirilor interioare, că omul, aflându-se la 70 de ani, trebuie să-și oblojească suferințele fizice, să se gândească la cele veșnice... Pe atunci excepțiile erau rare și longevivii erau admirați și invidiați, considerându-i uitați de Dumnezeu.

După ce s-au făcut mai multe studii despre senectute și au apărut mai multe medicamente pentru menținerea sănătății, media de viață s-a mărit, s-a schimbat mult, pe toate planurile, și bătrânețea trebuie privită acum din alt unghi de vedere. Acum oamenii sunt mai dispuși să se bucure de partenerul de viață în mod deschis și chiar se încurajează această împlinire atât de frumoasă și încărcată de emoție. Dragostea este acum privită de mulți oameni ca un privilegiu ce nu ține cont de vârstă. Nu de puține ori admirăm splendoarea unui cuplu bătrân mergând pe stradă ținându-se de mână. În zilele noastre, tema dragostei apare la mulți poeți aflați la vârsta a treia, așa cum strălucit domină în volumul „Iubirea ca un canion și ca un țipăt pe vârful muntelui”.

Prima impresie pe care mi-a făcut-o acest volum a fost aceea a unei redefiniri a lumii interioare, o sondare a adâncimilor trăirilor: „Dacă aș fi un arbore/ tu ai fi toate frunzele mele,/ iubito,/ murmurând dulce mângâiate/ de adierea zefirului/ și de stele/ spunându-mi pe limba ta/ verde de clorofilă/ că mă iubești/ iar eu cu toate rădăcinile mele/ înfipte în pământ/ ți-aș spune cât de mult te iubesc/ pe limba mea pământoasă/ în care cânt”.

Chiar dacă cei mai tineri privesc cu oarecare ironie iubirea la vârsta senectuții, iubirea la această etapă de viață nu se prezintă cu nimic mai prejos decât cea din tinerețe. Se contopește trecutul cu prezentul și viitorul într-o formă nouă. Iubirea din timpul senectuții își are specificul ei față de cea din tinerețe. Asupra ei cade altfel lumina. E o iubire mai așezată, mai domoală, dar mai profundă: „Îmi era atât de dor de tine/ încât am devenit trecere/ plutire/ călătorie înspre tine, iubito,/ cu brațele întinse/ ca un țipăt/ sfâșietor și subțire/ Îmi era atât de dor de tine/ încât am devenit trecere/ plutire/ călătorie înspre tine, iubito,/ cu brațele întinse/ ca un țipăt/ sfâșietor și subțire” (Încât am devenit trecere).

În viziunea autorului, iubirea este un mod de a exista, un act esențial în viața fiecărei ființe umane, e un act pe care îl jinduim cu toții până la stingerea finală. Fără iubire viața nu ne-ar fi de niciun folos și nici n-ar avea vreun farmec. Fiecare bărbat dorește să trăiască emoția profundă a iubirii împlinite și

fiecare femeie dorește să fie adorată și intrată în nemurire prin versuri suave: „O, iubito, o, iubito,/ Eu sunt dulce ta colină/ Tu ești plopul ce te-nalți/ Dinspre mine în lumină// O, iubito, o, iubito,/ Tu ești A și eu sunt I/ Aș ploua cu flori pe tine/ Te-aș cânta, te-aș nemuri” (Tu pasăre să fii).

Iubirea reprezintă pentru domnia sa mai mult decât un sentiment. Prin fiorul autenticității dominant în poeziile sale se alătură celor care consideră că iubirea e o șansă dată omului de a se ridica de la rangul de simplu muritor. Gingășia cu care o învăluie pe iubita sa ne atinge ca o pășire într-un templu al iubirii. Lectura acestor versuri ne convinge că dragostea pentru ființa iubită este un remediu contra bătrâneții, că ne revigorează transmițându-ne acea energie aproape miraculoasă, face omul mai bun, mai blând și viața mai frumoasă, iar impedimentele inevitabile ale vieții devin mai tolerabile. Artă adevărată nu te poate lăsa neutru

Autorul a pus în lumină iubirea însetată de înălțimi cosmice, dar nu a uitat să privească și în jos, în adâncimea sinelui, astfel încât atinge spiritualitatea noastră lăuntrică: „O emoție imensă sunt, iubito,/ care te cuprinde cu brațele/ cum învăluie cosmosul/ Pământul” (Să intru în magma care ești tu). În viziunea sa, omul este stăpânit de dorul neîntrerupt către nemărginire și nemurire și, de aceea, autorului nu îi sunt străine nici scurte picături de veșnicie: „Doamne, mare trebuie să fi fost setea Ta de a Te juca/ Te-ai jucat de-a întunericul și de-a lumina/ Te-ai jucat de-a pământul, de-a dragostea și de-a vina/ Ai urlat din adânc și s-a născut sunetul A” (Doamne, mare).

Multe sunt întruchipările dragostei. Îmbrăcată în rochia de regină, poezia de dragoste este aidoma unui imn închinat ființei adorate. Ea devine reperul fundamental al existenței, ființa cu care se contopește. Autorul simte că, sub imperiul iubirii curate, trăirile sale afective nu mai au margini: „Oh, iubito,/ te priveam fascinat de frumusețea/ ta de mii de ani și te/ iubeam atât de mult/ încât ochii mei s-au transformat în două inimi/ care băteau pentru tine” (Oh, iubito).

Pentru autor, ca și pentru Aristotel, „dragostea înseamnă un singur suflet care sălășluiește în două corpuri”: „Oh, ce mult se mai iubea/ Sinele și cu sinea,/ Smochinul cu smochina/ Luminul cu lumina/

Pământul cu Pământa/ Cuvântul cu cuvânta/ Și lumul cu lumea sa/ Inimul cu inima” (Oh, ce mult se iubea).

Uneori, poezia sa este încărcată de întrebări: „Dar dacă suntem altceva, iubito,/ Ceva ce n-o să știm niciodată/ Așa cum piatra e de fapt o stea/ Strălucitoare adâncă înmiresmată// Poate că eu sunt sângele acelui trup/ Care alerg spre tine clipocind/ Să te îmbrățișez și să te mângâi/ Cum curge Este dulce înspre Fiind”. (Dar dacă suntem altceva, iubito). Asemenea și eu îmi pun o întrebare rămasă fără răspuns: oare autorul acestui volum a învățat lecția iubirii? Sau a moștenit-o? Ce știu, fără îndoială, este că se distinge printr-o aleasă noblețe și stăpânește deosebite abilități distinctive ale personalității sale.

Vorbind de arta sa poetică, remarcăm preferința pentru versificația modernă. Poeziile sunt alcătuite în versificația liberă, departe de încorsetarea regulilor fixe ale poeziei clasice, în așa fel, încât nu are cum să nu ne miște emoția poetului, să nu declanșeze în mintea noastră alte imagini și gânduri, dovadă că autorul aparține acelei familii de spirite înalte. Poeziile sale sunt minunate lecții despre cum trebuie ființa omenească să simtă, să primească și să dăruiască iubirea. Prin acest volum face încă o dovadă că aparține acelei familii de spirite înalte, efervescente, adevărat stâlp de înțelepciune care se manifestă cu o naturalețe impresionantă în toate domeniile pe care le-a abordat.

Astăzi se scrie multă poezie, dar multe ne amintesc de versurile genialului nostru poet, Mihai Eminescu: „Multe flori sunt, dar puține/ Rod în lume o să poarte,/ Toate bat la poarta vieții,/ Dar se scutur multe moarte”. Poetul Ștefan Dumitrescu, cu puterea sa de a pătrunde în esența faptelor și în adâncul ființei umane, prin originalitatea viziunii, se înscrie în rândul poezilor remarcabili care vor dăinui în timp. În toate domeniile pe care le-a abordat și-a pus amprenta sa efervescentă și impresionantă.

POEME DE DRAGOSTE

Mircea Dorin ISTRATE

Toate-au fost odată

Buze ca o fragă, veșnic doritoare,
Gene tremurate, taină și fior;
Sărutări furate, raiuri 'nălțătoare,
Toate-au fost odată, lacrimă și dor:

Caldă-mbrățișare, foc nestins de
ape,
Scurta despărțire, vremuri nesfârșite
Gura, o fântână, însetat s-adape,
Toate-au fost odată, clipe fericite.

Ochii, două stele lucitoare-n noapte,
Trupul, vagă umbră unduind ușor;
Sânul, două mere, îndulcite, coapte,
Toate-au fost odată, patimă-n fior

Șoapte nerostite, plânset și durere,
Noaptele-n păcate, ruguri de iubire,
Toate-au fost odată fagure de miere,
Taină-n gând să-mi steie, sfântă
amintire.

Anii tinereții

În anii tinereții, din patimi și trăire
Am strâns în urna vieții cenușă de
iubire,
Și-n tainițe de suflet am pus-o
îngropată
Aminte să-mi aducă, de cum a fost
odată.

Comoara neștiută va sta în veșnicie
Sub lepedea uitării, în dulce reverie,
Carate aduna-va în vremuri
mergătoare
Împrospătându-mi gândul, mereu să
mă-nfioare.

Avere nu-i pe lume și munți n-ajung
de bani

Să cumpărăm în parte neprețuții ani
Avuți în punga vieții, prea iute risipiți
În clipe de plăcere, în nopți secătuiți.

Mi-aș vinde toate cele pe-o caldă-
mbrățișare
Ce m-a ținut vremelnic în timpuri de
visare,
Sau dulcea sărutare ce mi-a trezit
flori
În nopțile vrăjite, cu luna prinsă-n
nori.

Aș cere de la Domnul fărâma de
vecie
Și-n ea de-acum ne uite în vremea ce-
o să vie,
Ne șteargă din gândire cărarea ce-
am avut-o,
Și înc-odată ne pună pe alta ne-
ncepută.

Vom arde ca-nainte în focuri de
iubire
Să ne-mbătăm simțirea cu visele
divine,
Cuvintele rostite din patimă și dor
Ne poarte prin înalțuri ca fulgul cel
ușor.

Cuibar ne-om face-n stele, și Căile
Lactee
Le-om umple cu vecia iubirilor
perene,
Și-acol' vom face Raiul trecutelor
iubiri
Ce astăzi lăcrimează, în tainice-
amintiri.

Primele iubiri

Iubirile sunt clipe de plăcere,
Ce-nfioarează simțurile toate,
Născute-s din preaplin și din durere,
Din vise ce-nstelează bolta-n noapte.

Ele se nasc ades dintr-o privire,
Ce mi te soarbe-ntrânsa ca un hău,
Din licărul acelu de fericire
Ce-ți înfioră veșnic visul tău,

Ori dintr-o simplă strângere de
mână,
Un prim sărut, o caldă-mbrățișare,
Când tu îți vezi iubita ca pe-o zână,
Iar ea pe tine rupt, din sfântul soare,

Din nopțile adesea nedormite,
Din nerăbdare lungă și-așteptare,
Din două vorbe magice, șoptite,
Din jurăminte spuse fiecare,

Din lacrima ivită din plăcere,
Din visul urcător până la stele,
Din tot și toate inima ce-ți cere,
Din simțuri ne-nfrânate și rebele.

*

Așa e prima dragoste, curată,
Dorință și îndemn venit din tine,
În toate pură, caldă-adevărată,
Trăind clipita-n frumuseți și-n bine.

Ea niciodată-n viață nu se uită
Că e păstrată-n suflet sfântă taină,
E preafrumosul, gândul ce-l sărută,
E leac vindecător la orice rană,

E umbra ce îți mângâie simțirea
Și fierbințeala lacrimii curate,
E tot ce are-n sine fericirea,
Divinul unei clipe-adevărate.

Făcătorii agramați de cultură lălâie (I)

George PETROVAI

Există o mulțime de definiții date omului („Omul este singurul animal rațional”, „Omul este singura vietate care-și fierbe mâncarea”, „Omul este singurul animal care se încălță” ș.a.m.d.), printre care preferata regelui prusac Frederic al II-lea (din evident dispreț, dacă nu față de toți semenii, atunci cu siguranță față de majoritatea acestora), poate și pentru faptul că-i aparținea ilustrului Platon: „Omul este singurul animal biped, fără pene și cu unghii late”. Așa că, zic eu, ce mai contează o definiție în plus, de felul: Dintre toate viețuitoarele pământului, numai omul savurează frumosul și se îmbogățește lăuntric prin cultura autentică?!...

Fără a intra în detalii despre frumos și cultură (am făcut acest lucru în multe articole: Frumosul – cauza și scopul existenței pilduitoare, Considerații despre artă, Legătura inseparabilă dintre artă și religie, Cultura și profitul, Cultura și civilizația – daruri ale Atoatefăcătorului etc.), de data asta voi arăta, cu argumente irefutabile, fundătura gnoseologico-axiologică în care a ajuns omul (mare amator de senzațional/originalitate și înverșunat căutător de forme fără fond), îndeosebi din pricina făcăturii numită postmodernism.

Dar ce este postmodernismul? În interviul acordat Mihaelei Onofrei și postat pe 5 mai 2019, Zoe Dumitrescu-Buşulenga, marea doamnă a culturii românești postbelice și - până aproape de sfârșit (5 mai 2006 la mănăstirea Văratec) – a celei postdecembriste, ne spune următoarele: „Se fac tot felul de ciudățenii în numele postmodernismului. Am încercat să aflu ce este postmodernismul. I-am întrebat pe ei. N-au fost în stare să-mi răspundă (subl. mea, G.P.). E o artă din cioburi – totul este fărâmițat – mi s-a spus”, cu toate că „Spritul are o calitate: aceea de integrare, de a face din fragmente o totalitate. Asta au făcut clasicii. Azi am senzația că trăim procesul invers – ne diseminăm, ne risipim”. Răspunsul la întrebarea „Susțineți, deci, că

postmodernismul nu e artă?”, nu-i unul categoric, însă la fel de înțelept prin profunzimea avertismentului lansat: „Eu nu înțeleg un lucru: când e atâta frumusețe întreagă pe lume, cum pot să mă duc să mă uit la firimituri, când eu am bucuria integrală a frumuseții? Și, dacă fărâmițăm frumusețea, cum vom putea face drumul invers? Credeți că de la manele ne vom putea întoarce la Johann Sebastian Bach? Sexul în locul capului”...

Vasăzică, manelele din muzica zilelor noastre constituie echivalentul făcăturilor postmoderniste din literatură, al mângălelilor din pictură, al fioroșeniilor din sculptură, al idioteniilor (cu extratereștri, draci, vampiri, fantome) din filmele doldora de penibile „efecte speciale” și al căsoaielor construite la concurență, unde vor mușchii proprietarului și, firește, fără urmă de simț arhitectonic.

Tot ce se poate ca unii, în primul rând partizanii postmodernismului, să-și închipuie, ba chiar să pretindă că acesta continuă direcția „artă pentru artă”, care se știe că, în secolul al XIX-lea, a pornit lupta la baionetă împotriva „artei cu tendință”.

Desigur, cele două orientări opuse, la fel ca idealismul și materialismul în filosofie, s-au cristalizat și confruntat (mascat sau fățiș) încă din zorii preocupărilor cultural-artistice ale indivizilor și grupurilor sociale: clase și partide, popoare și națiuni. De pildă, din istoria culturii se știe foarte bine că una a fost literatura populară, prima formă de artă cu tendință colectivă (basmе, doine, balade, ode, imnuri, poeme de critică și revoltă socială) și cu totul altceva literatura cultă, ulterioară celei populare și deseori, conștient sau inconștient, bazată pe ea, însă nu de puține ori inferioară acesteia în plan aristic. Cel mai bun exemplu în acest sens îl reprezintă celebra noastră Mioriță, care – precizez în prima parte a studiului Folclorul și sferele în care își exercită influența – este, așa cum just susține profesorul Liviu Rusu, „tipică pentru homo contemplativus, ea constituindu-se în argumentul liric potrivit căruia «momentul morții este un prilej pentru a sublinia prețul vieții»”, după cum „baladele haiducești sunt tipice pentru homo activus (principiul activ al vieții)”, iar Meșterul Manole „este o culme în ceea ce-l privește pe homo constructivus sau principiul constructiv”.

La rândul ei, literatura cultă promovează „arta cu tendință” atunci când creatorii aparțin oprimaților prin naștere și/sau stare socială, respectiv „arta pentru artă” (intelectualistă, impersonală și detașată de problematica socială), de regulă atunci când

→ Continuare în pag. 19

O IUBIRE FĂRĂ SFÂRȘIT TRANSPUSĂ ÎN POEZIE

Ecaterina CHIFU

La spectacolul omagial dedicat scriitorului și cantautorului MANEA AGHEANA care a avut loc pe 3 august, 2024, la Centrul Cultural „Florica Cristoforeanu” am evocat această personalitate și am prezentat cartea „Iubire infinită” scrisă de Frusina Agheană și dedicată soțului dumneaei.

Manea Agheană a fost colegul meu de la cenaclul „Alexandru Sihleanu” din Râmnicu Sărat. El face parte dintre acele ființe ce au apariții de meteorit în viețile noastre. Ele vin să ne lase aura lor de frumusețe, strălucire, bunătate și iubire din care ne luăm și noi bucuria de a trăi frumos alături de ei. Manea Agheană „un om între oameni” revărsa din prealiniul lui sufletesc celorlați și ne încânta cu vocea lui minunată.

Impresionată de povestea de dragoste a colegului meu cu Frusina, soția lui, am scris „Cartea sufletului meu” și am lansat-o la cenaclul „Alexandru Aihleanu” din cadrul Centrului Cultural „Florica Cristoforeanu”. Ea este un elogiu adus iubirii profunde ce trece dincolo de spațiu și de timp. Aceasta este o carte a luminii, a bucuriei de viață, a dragostei împărtășite, spre deosebire de „Iubire infinită” care este o carte a lacrimilor. L-am încurajat pe colegul meu să scrie și l-am ajutat să publice în 2020 cartea „Epigrame” care îi pune în valoare talentul, fiind o critică ascuțită la adresa societății.

Pe donmul Manea Agheană l-am ajutat să pătrundă în medii culturale din țară unde a fost foarte apreciat pentru calitățile sale muzicale excepționale. Când pierzi un prieten drag plecat în stele în toamna anului 2020 șimți că se stinge o lumină în univers. Dar noi nu îl vom uita, îi vom păstra în inima noastră, îi vom omagia an de an, că știm că el ne privește din cer. Fie ca amintirea li să dăinuie veșnic și să ne aducă lumina de altădată în suflete!

Am intitulat prezentarea cărții „Iubire infinită” a doamnei Frusina Agheană „O iubire fără sfârșit transpusă în poezie” căci m-a impresionat până la lacrimi. Când cineva își pune tot sufletul în creații

poetice, ne întrebăm ce resorturi interioare au făcut să apară poeme care ne impresionează, ne fac să rezonăm cu trăirile autorului/autoarei.

Cartea Fusinei Agheană „Iubire infinită” apărută la editura „Izvorul cuvântului” într-o formă grafică de excepție, din durerea unei inimi frânte, carte ce aduce o prospețime și o candoare rar întâlnite, aparține în literatura contemporană.

Frusina Agheană este o ființă cu suflet adolescentin care își exprimă dragostea și dorul de ființa iubită în versuri simple, dar pline farmec. Cartea a fost lansată la spectacolul omagial „MANEA AGHEANĂ”. Iubitul comparat cu o „floare albastră” este în toate elementele universului:

*„Tu ești soarele, luna, marea, aerul, apa și focul,
Ești iubirea sacră, destinată sufletului meu...”*

*Iubirea ce a găsit rezonanță în alt suflet unește
veșnic „sufletele pereche”:/ „Iubirea noastră este
sacră,/ din dorințe renașcute concepută./ Inima ne
bate frenetic, că suntem suflete pereche./ Ești doar al
meu... sunt doar a ta.”*

Ideea unirii celor două suflete pereche „în gând și suflet” „pe pământ și în cer” se repetă în acest volum, mărturie că iubirea există, ea transcede spațiul și timpul, pentru a rămâne eternă. Declarațiile de dragoste apar frecvent, ca un lait-motiv se repetă „te iubesc” semn că „totuși există iubire”:

*„Tu ești marea mea iubire,/ Te iubesc cu sufletul./
.Ești picătura mea de viață/ Și-am să te iubesc în
infinit...”*

Poemul „Tu și eu” redă nevoia sufletului de iubire, de a-și găsi perechea cu care să formeze sfera perfectă, redă triumful iubirii ce trece dincolo de spațiu și timp:

*„Vom rămâne împreună, aproape sau la distanță,
vom fi un singur suflet și-o inimă,/ ce va bate pentru
amândoi.”/*

Exuberanța unei iubirii împlinite este redată în poeziile: „Clipă, nu te grăbi!” „Iubirea noastră mai mare decât marea”, „Rapsodia iubirii” „Iubire împlinită”, „Noi doi” ș.a. Chiar titlurile poeziilor sunt adevărate mărturisiri de iubire: „Tu ești sufletul meu pereche”, „Declarație de dragoste”, „Dăruiește-mi inima ta!”, „Iubire absolută”, „Suflete pereche”, „Iubire împlinită”, „Fără să-mi vorbești” ș.a. Dacă înșirăm titlurile vor crea un frumos poem de dragoste care ne transfigurează, ne duce în lumea mirifică a iubirii ideale.

În această carte, este un dialog permanent între ființa ce a rămas printre noi și cel plecat printre aștri, un dialog dureros, dar încărcat de lumina celor două suflete pereche. Două suflete îngemănate emană în univers o lumină puternică, cea a dragostei infinite:

*„Tu ești lumina ochiilor mei,/ tu-mi luminezi calea și
viața,/ ești îngerul meu păzitor.*

*Dragostea plină de căldură,/ n-are nevoie de
cuvinte,/ o citesc în ochii tăi, iubite.”*

Versurile exprimă sentimente de dragoste foarte puternice: / „Te iubesc, iubirea mea,
Tu, ești infinitul meu, / Aura ta strălucește în soare... /
Trăim același gând, același sentiment, / Dragostea noastră-i divină.”

Lumina este omniprezentă fiindcă este dată de flăcările iubirii, ea este nemuritoare. Dar fericirea este de scurtă durată, căci un demon rău, gelos pe cei ce se iubesc până la stele desparte perechea ce visa la o iubire veșnică. Drama trăită, după dispariția soțului, capătă accente patetice. Numai cine nu știe ce înseamnă să te despați de ființa dragă nu poate înțelege acest suflet zbuciumat care doar în poezie mai găsește alinarea. Dorul arzător de cel ce a plecat în stele o face să se transfigureze:

„De mi se face dor de tine, / Închid ochii, sărut lacrimile, / Gândind că aceste lacrimi... / Ești tu, ești tu, marea mea iubire. / Apoi, cu ochii încrezători, Te caut, iubite, în înaltul cer

Și... legănată de dor, / Îmi ademenesc sufletul ușor.”

Această iubire intensă este transpusă în această carte, carte ce va fi lăsată moștenire urmașilor. Ce rămâne ca o legătură vie a două inimi ce s-au iubit și se vor iubi și în spațiile astrale. Durerea a făcut să se ruineze fizic și psihic ființa ce a rămas fără perechea sa, a dus la pierderea echilibrului interior și doar rugăciunea mai aduce alinare:

„Doamne, Tu ești lumina mea, Tu ești al meu sprijin în viață, Te rog, revarsă peste mine,

Stropi de apă vie, / Dă-mi sănătate, înviorează-mă...
! / Copiii mă așteaptă acasă...”

Arderi ale sufletului sfâșiat de durere pentru pierderea ființei dragi alături de care cunoscuse o iubire atât de mare capătă accente dramatice:

„Nodul durerii, în glas de înger mă cheamă, / Apusul, se apropie de mine,

Dureri mari mă cuprind, / Îmbrățișându-ți mormântul, / Încet, încet simt că mă sting,

Întunericul mă înghite... / Din cer picură... lacrimi de înger!”

Existența poetei nu mai găsește repere de sprijin și suferința devine atroce, până la senzația de extincție, de dispariție din această lume. Autoarea trece prin lume ca o umbră, cu sufletul sfâșiat de „durere”, „de vorbe grele” de neliniști, departe de țară, de toți cei dragi. Obsesiv, îi revin în memorie cele mai tragice aspecte din viața sa: despărțirea de cel drag, plecarea din țară. Poezia „Destin crud” este cutremurătoare, că redă ultima zi a soțului pe acest pământ, când este atât de grea despărțirea de familie. Consolarea inimii zdrobite este făcută prin evocarea amintirii rămasă în fotografie, o fotografie ce păstrează vie în memorie ființa iubită, cu tot farmecul și misterul ei:

„De mi se face dor de tine, / Îți sărut frumosul chip...
din fotografie, / Lacrima ce se prelinge / Și sentimentele

ce mă încercă, / Fac parte din sufletul meu, / El este gândul tău transformat în lacrimi...”

Lumina amintirilor frumoase iradiază încă bucuria și fericirea de altădată:

„Îmi hrănesc sufletul trist / Cu amintirile frumoase, /
Rămase în inimă și minte, / Ce limpede se oglindesc în sufletul meu! / Toate momentele trăite în gânduri cos...”

Cel cu „suflet bun, suflet curat” a lăsat în versurile sale, în cântece, toată bucuria de a trăi ce o transmitea și altora, a lăsat iubirea, o iubire ce depășea sferile terestre, o iubire nemuritoare. Iubirea lui era mai tare că moartea, căci știa s-o înfrunte, oferindu-ne perle ale gândirii și simțirii sale. El este omniprezent în viața celei ce-l iubește și „dincolo de moarte”, conștientă că nimeni nu-i poate despărți niciodată. Revolta din suflet o face pe Frusina Agheană să blesteme moartea necruțătoare, care i-a răpit lumina ochilor și bucuria sufletului. Ca o salvare din greua suferință, autoarea se pierde în reverii, evocând frumoasa mare din zilele când a fost fericită.

„Iubesc marea și cerul / cu pasiunea unui tânăr, /
privesc valurile ce se-nalță și coboară

în unde fără sfârșit. / Mă scufund în mare, cu gândurile mele, / de visuri frumoase, trăite aici în trecut...”

Peisajul marin se conturează atât de frumos, că parcă suntem pe un țărm binecuvântat, unde nu există decât iubire și fericire. Amintirile sporesc starea de fericire, dar aduc și nostalgii ca în poezia „Povestea mării” ce pune în valoare sensibilitatea acestei poete apreciată de foarte mulți, pentru că ea cucerește prin simplitate și sinceritate. Tragica despărțire provoacă trăiri profunde, căci firul existenței în doi s-a rupt și neputința de a continua viața fără cel drag alături este redată în versuri cu o cutremurătoare durere:

„Nu pot să trăiesc, nu pot să exist, / Fără prezența și dragostea ta... / Nu pot să rezist!

În ceasul suferinței, / O mângâiere aș vrea, / Clădită din iubirea ta, / Lacrimile să-mi ștergă... / Aș vrea un izvor de cuvinte dulci, / Sufletul să-mi aline, / Inima să-mi vindece... / Durerea ce mă apasă / În suflet este strânsă toată.”

Și elementele naturii împărtășesc această durere, dar raze luminoase apar, să salveze de la depresie un suflet de femeie iubitoare și sensibilă:

„Tu ești... în altă dimensiune, / Tu ești... în altă viață, în alt univers,

Dar... oriunde ai fi, eu știu: / Tu ești... O binecuvântare.”

Dorul de el, de cel atât de iubit, este ca dorul de infinit, poeta păstrând în adâncul ființei sale neștirbită amintirea celui drag:

„În inima mea atârnă semnele iubirii, / O iubire

*destinată suferinței,/ Dar nu o iubire imposibilă.../
Vocea ta blândă, umple încă lumea mea/ Cu cântece,
poezii și epigrame,*

*Oricât de departe ești de mine,/ Nicio clipă nu te-am
uitat,/ Nu voi alunga niciodată trecutul/ Și amintirea ta
din viața mea...."*

Dialogul permanent cu cel dispărut în stele ni-l face
atât de drag și empatizăm cu autoarea care scrie:

*„Te aștept, iubite, când dorul mă doboară,/ Să-mi
ștergi lacrima ce curge amară,/ Să-mi dăruiești iubirea
și zâmbetul pe față,/ Să-mi astâmperi dorul cu tandre
îmbrățișări...*

Menirea noastră să fie împlinită..."/

Trăirile celor doi sunt puternice, căci, în planul
amintirii, iubirea se amplifică:

*„Îți aud oftatul din străfundul inimii,/ Ești supărat că
nu-mi poți răspunde*

*Și nu poți lacrima să-mi ștergi.../ Dorul meu se
unește cu-al tău,/ Te privesc profund în ochii și-n
fantezia mea,/ Te ascund adânc în inimă,/ Să-mi
descifrezi focul ce mă arde. "*

Adesea, versurile redau reflecții asupra existenței
noastre, ca în poezia „Ce rămâne?"/

*„Purtăm în noi splendoarea unui vis./ Ce rămâne?/
De la fluturi, praful aripilor;/ De la vis, doar amintirea
ființelor iubite;/ De la floare, doar parfumul;/ De la
zâmbet, candoare;/*

De la voce... tăcere... liniște eternă."/ Poezia „Care
mi-e destinul?" are o vibrație aparte în inima cititorului
care își pune aceeași întrebare, dar Frusina a găsit un
răspuns:

*„Destinul tău există într-o stea,/ unde sufletul meu
se odihnește...?Te aștept... dar nu acum...."*

La fel de impresionantă este și poezia „Cine sunt
eu?" și răspunsurile sunt multiple: o picătură de apă, o
stea, o floare, o luptătoare, o învingătoare, o muritoare,
autoarea se autodefiniște, dar, prin personalitatea sa,
ea însușește toate aceste caracteristici, iar iubitul
plecat în stele este comparat cu un luceafăr. El a rămas
printre ai săi, să le lumineze existența, dar inima poetei
rămâne mereu îndurerată.

Această frumoasă poveste de iubire ne fascinează
prin ineditul ei, autoarea își descarcă preaplinul
sufletesc, fără a cădea în banalitate, ea dorind să
accedă la eternitate:

*„Iubirea noastră, legendă să rămână,/ Acum, și-n
timp, mereu împreună,/ Noi doi alergând printre stele,
Nu-ți fie teamă! Voi fi mereu cu tine!/ Ținându-te de
mână..."*

Sentimentul de iubire rămâne pregnant în inima
autoarei, o iubire pe care o venerază, o preamărește,
o înobilează prin versuri ce ating coardele sensibile
ale celor ce iubesc sau aspiră la o iubire, eternă, infinită.

→ Continuare din pag. 16

direcția este promovată mai degrabă prin străduința
teribilistă și exhibiționismul arivist al ambițioșilor
neprivilegiați și rareori vizitați de har estetic, decât
prin eforturile artistico-filosofice convergente ale
răsfățaților de soartă.

Tema fiind intens dezbătută la sfârșitul secolului
al XIX-lea și în continuare, iată câteva dintre
captivantele opinii expuse de Anton Bacalbașa,
părintele literar al lui Moș Teacă, în conferința
susținută la Ateneul Român:

1) Minerva, zeița înțelepciunii și a artelor
frumoase, se chema la greci Atheni, motiv pentru
care aceștia numeau Athenaion templele de cultură,
iar romanii le numeau Athenaeum;

2) Théophile Gautier, cel mai înfocat apărător al
artei pentru artă, o definește astfel: „Arta pentru artă
este pentru adepți o muncă scutită de orice altă
preocupare decât a frumosului în sine”, lucru pe care
l-a făcut cu imperturbabilă detașare chiar în
perioada represiunii Comunei din Paris (1871),
adică atunci când „armatele versailleze se dedau la
cel mai înfiorător măcel pe care îl cunoaște istoria
contemporană”;

3) Da, T. Gautier a fost „unul dintre cei mai mari

poeți ai Franței”, însă – „nepăsător la tot ce se
petrecea în jurul lui” – el a ajuns să fie considerat
într-o atare măsură „tipul cel mai perfect al omului
fără niciun ideal social” (asta deoarece n-a pasionat
în timpul vieții decât „un număr restrâns, un
cenaclu”), încât la câțiva ani după moartea lui, era
citat „mai mult ca o curiozitate literară, ca un
exemplu până unde poate merge perfecțiunea
forme”;

4) Conferențiarul este atât de convins de
necesitatea promovării artei cu tendință („arta nu
poate scăpa de influența ideilor ce domină o epocă”),
încât nu ezită să întrebe: „Oare frumosul nu este el
însuși o tendință?”;

5) „(...) arta pură, arta făcută pentru frumosul în
sine, nici nu există, nici n-a existat”, întrucât „îndată
după ce opera de artă atinge viața socială, ea trebuie
să aibă și tendințe sociale”;

6) „(...) toți artiștii mari, toate naturile alese au
fost, în același timp, oameni care nu numai că au
înțeles ideile mari ce frământau epoca lor, dar s-au
pus în curent cu ele și le-au ajutat”; 7) „În mijlocul
lipsei de caractere în care trăim, oficialitatea
încurajând tot ce convine principiilor ei, n-a fost greu
să se înjghebeze o sumă de nulități care să devină
predicatorii teoriilor iubite de clasa dominantă”.

SĂRBĂTOAREA „STRADA ARMENEASCĂ” - BUCUREȘTI 2024

Elena TRIFAN

În Grădina Botanică „Dimitrie Brândză” din București Comunitatea Armenilor din România a organizat cea de-a VIII-a ediție a Festivalului „Strada Armenească”. Timp de trei zile, aspecte ale istoriei, culturii, civilizației și artei armenesti au fost prezentate prin intermediul panourilor documentare, cărților, revistelor, atelierelor, discuțiilor, expozițiilor și spectacolelor. După cum se menționează în materialele documentare mai sus-amintite, regatul armean a fost foarte puternic în timpurile vechi. A îmbrățișat creștinismul timpuriu și în anul 301 a fost primul popor din lume care l-a acceptat ca religie de stat.

Un rol important în creștinarea armenilor l-au avut Sfântul Grigorie Luminătorul și apostolii Bartolomeu și Tadeu. Soarta poporului armean a fost însă foarte grea, de-a lungul timpului, grupuri mari de oameni fiind nevoiți să ia calea pribegiei și să se stabilească în diverse țări ale lumii, unde și astăzi trăiesc în comunități importante. În Țările Române există

dovezi că armenii s-au stabilit începând cu mileniul întâi. Și aici, ca și în alte țări, s-au dovedit a fi foarte talentați, foarte buni comercianți, întreprinzători.

Au construit biserici și școli proprii, și-au făcut tipografii, au editat ziare și cărți etc.

Aspecte esențiale ale civilizației armenice și, în mod deosebit, ale simbolisticii acesteia au putut fi cunoscute în cadrul sărbătorii din acest an de la București, în primul rând, prin intermediul expozițiilor de pictură și vestimentară. Ermone Zabel Martaian este artist plastic, autodidact, absolventă a Universității de Studii Economice din Cluj, acum locuiește la Budapesta unde lucrează la Centrul Cultural Armean și unde are școală de pictură. În lucrările sale de pictură combină tehnica icoanei pe sticlă cu miniatura armenescă. A preluat simboluri din vechile codexuri armenesti pictate pe pergament și pe piele. Este singura care realizează miniaturi armenesti pe sticlă. Anul trecut, i-a apărut un album redactat în patru limbi: română, armeană, engleză, maghiară. Acesta conține patruzeci de lucrări de ale ei, create în 30 de ani de muncă. A avut ingenioasa idee de a realiza tabloul „Magia spirituală a Armeniei”, care oferă o sinteză a elementelor reprezentative ale acestei țări.

În partea de jos se află harta Armeniei, pe care sunt pictate literele alfabetului armean, un alfabet unic în lume, un copil care citește pe o carte, lacul Sevan, cel mai mare din Armenia, capitala țării, Erevan. Semnificația acestor reprezentări este că înțelepciunea vine din carte. Deasupra hărții se află copacul cunoașterii pe crengile căruia sunt pictate elemente semnificative ale culturii și civilizației armenice: soarele, care simbolizează începutul vieții, și luna, sfârșitul ei, rodia, simbolul fertilității, păunul, simbolul eternității și al puterii, când este asociat cu chipul lui Iisus, rozeta infinitului, crucea de piatră (...), biserica, strugurele, simbolul lui Iisus, muntele Ararat pe care se spune că a poposit Noe, coniacul Ararat, dudukul, instrument de suflat din lemn de cais, cafeaua la ibric, portul național.

Lilit Melikyan, creator de modă, reprezentantă a Centrului Cultural Teryan, a venit special din Armenia pentru a participa la această sărbătoare. Și-a propus să prezinte aspecte ale specificului național armean prin intermediul obiectelor de vestimentație în care realizează o combinație de nou și tradițional. Cu multă amabilitate ne-a vorbit despre costumul popular armenesc, numit taraz, care are multe accesorii pentru cap, printre care se află și coronite, pe care le-am putut admira în expoziția dumneaei. Acestea diferă de la o regiune la alta, unele au aplicații metalice, altele, flori, care, inițial, au fost confecționate din dantelă, dar, deoarece era scumpă, ulterior, au fost înlocuite cu alte materiale. Imprimeurile, de pe obiectele de vestimentație tradițională, cât și de pe cele create de Lilit Melikyan, sunt reprezentative pentru cultura acestei țări: dragonul, simbolul puterii bărbătești, grâul, simbolul fertilității femeiești, soarele, rodia, cruciulița, păunul, literele alfabetului armean, cuvântul carot „dor”. Tot dumneaei a coordonat și atelierul de pictură pe ceramică. (Pentru descrierea costumului popular tradițional armean vezi

și Maria Golban Șomlea, „Tarazul, element identitar armenesc”, apud Keren Sebesi, „Armenii, prietenii mei”, Editura Ararat, 2024, pag. 46-53).

Lilit Adamyan, artist plastic, de origine armeană, stabilită de 20 de ani în România, realizează creații cu specific pur românesc, de exemplu, mănuși din piele din zona Transilvaniei, dar și o combinație între elemente românești și armene, precum, borsete cu broderie armenescă și desene luate de pe manuscrisele armenești. Brandul „Hayasa” și-a încântat vizitatorii cu bijuteriile sale din argint, ornamentate cu motive vechi armenești.

Festivalul „Strada Armenească” s-a dovedit și o formă de cunoaștere și de stimulare a creativității prin intermediul atelierelor: de sculptură în tuf vulcanic, de pictură pe ceramică, de colaje, cusături și broderie, dansuri, la care a participat un număr mare de persoane de diferite vârste.

Ani Sarian (Bagdasarian), hairstilist, face parte dintr-o familie de armeni stabiliți în România în anul 1991. Este vorbitoare a limbii armene în cunoașterea căreia și-a inițiat și fiul, a călătorit în Armenia și a fost impresionată de ospitalitatea, bunătatea și spiritul de prietenie al poporului armean.

În cadrul sărbătorii, prin demonstrațiile sale a reușit să prezinte obiceiul armenesc potrivit căruia fetelor atât înainte cât și după nuntă le este împletit părul de către mamele lor. Conform spuselor sale, obiceiul este de origine rusească și semnifică „puritate, carismă, sensibilitate”.

Un alt element reprezentativ al spiritualității armene îl constituie crucile de piatră „khacikaruri”, prezentate prin atelierul lui Narine Poladian, specializată în arte frumoase, arhitectură și sculptură, singura femeie din lume care sculptează cruci de piatră armenești, care pentru ea au atât o valoare identitară, cât și emoțională. Crucile de piatră se lucrează în tuf vulcanic, care în Armenia se găsește din abundență și este de diferite culori. Ele au o simbolică bogată, reprezentând deopotrivă moartea și viața, nemurirea, sacralitatea, trecerea în lumea raiului. Sunt, de fapt, niște monumente, foarte fin lucrate, care, în general, în mijloc au o cruce, încadrată de ornamente geometrice și vegetale, despre care se crede că pot oferi „ajutor, protecție, victorie, viață lungă și mediere pentru mântuirea sufletului”. (Supliment Ararat, nr. 6, iunie 2024, pag. 17).

În Armenia sunt aproximativ 50 000 de cruci de piatră și cruci de piatră au fost postate și în diverse țări din lume în care există etnici armeni. La atelierul din acest an, participanții la atelier au primit tuf vulcanic adus din Armenia și dălți și sub îndrumarea lui Narine Poladian au sculptat motive specifice crucilor, precum soarele și rozeta infinitului.

Editura Ararat, director Sirun Terzian, prezent la sărbătoare, și-a adus și ea contribuția la mediatizarea culturii și civilizației armene, prin intermediul unui număr impresionant de cărți, reviste, semne de carte, care au fost oferite gratis participanților, din care vom

menționa doar câteva titluri: Edgar Hilsenrath „Povestea gândului de pe urmă”, Karen Sebesi „Armenii, prietenii mei”, Anaïs Nersesian „Însemnări din goana timpului”, „Timp și pulbere”, Ștefan Iovanesian/Gheorghe Median „Armenii în istoria și viața orașului Botoșani”, Vartan Martaian „Dicționar armean – român”, „Eminescu văzut de armeni”, Andreea Tănase „Diaspora armeană, rădăcini interconectate pe întreg pământul” etc. A fost organizată biblioteca festivalului dedicată, în mod deosebit, centenarului regizorului de film și artistului plastic sovieto-armean, Serghei Paradjanov.

Obiceiuri, muzica și dansul au venit să întregască profilul spiritual al poporului armean și să aducă un suflu de voie bună, ce a răsunat antrenant și armonios în inima Grădinii Botanice din București și în sufletele participanților. Vartanul, un obicei armenesc străvechi, a fost adus în fața participanților prin intermediul materialelor documentare ale festivalului: „Vartavar sau Vardavar este un festival din Armenia în care oamenii se stropească cu apă. Istoria sărbătorii datează din timpurile păgâne, festivalul fiind asociat în mod tradițional cu Astghik, zeița apei, a frumuseții, a iubirii și a fertilității. Festivitățile asociate cu sărbătoarea religioasă închinată zeiței Astghik au fost denumite Vartavar, deoarece armenii i-au oferit zeiței trandafiri (vart înseamnă «trandafir» în armeană și var înseamnă «a arde» și se sărbătorește în timpul culegerii recoltei).

După creștinarea Armeniei, Biserica Apostolică Armeană a identificat trandafirul cu transfigurarea lui Iisus și Vartavar a continuat să fie celebrat împreună cu Sărbătoarea Schimbării la Față. Unii susțin că provine dintr-o tradiție care datează din timpul lui Noe, în care el a poruncit ca descendenții săi să se stropească cu apă unii pe alții și să lase porumbeii să zboare, ca simbol al amintirii Potopului”. (Andreea Tănase, „Diaspora armeană, rădăcini interconectate pe întreg pământul”, pag. 55) Zilnic, au avut loc concerte și au fost executate/învățate dansuri tradiționale armenești, precum: karno qochary, tamzara, gyovnd, la care au participat atât armeni, cât și români.

Cum voia bună trebuie întreținută și printr-o mâncare și o băutură bune, din bucătăria tradițională armenescă au fost selectate câteva produse, care s-au bucurat de interes din partea participanților la sărbătoare: coniacul Ararat simplu sau în cocktail-uri, prăjitură cu miere, cafea la nisip. Domnul Hovakimyan Vahe ne-a vorbit și despre harisa, un preparat din carne de pui, pe care gopsodinele îl țin toată noaptea la foc mic, până devine o pastă.

Festivalul „Strada Armenească” nu a fost unul restrictiv, ci și-a propus și o prezentare a multiculturalității, dovadă a armoniei care există în țara noastră între români și etniile conlocuitoare. Astfel, pe standurile și prin intermediul atelierelor lui au fost mediatizate și aspecte ale culturii românești și rome, în general, vestimentație, bijuterii, gastronomie și s-a adresat tuturor vârstelor, atelierelor pentru copii fiind destul de bine reprezentate.

LA IZMIR

(Din ciclul: Povesti adevărate, în timp adunate)

Cristian M Grigore

Eram la Moreni pentru o vreme cu cei doi nepoți, numai noi trei, fapt care îmi multiplica atenția pentru că mai aveam în grija niște găinușe, trei pisici și un cățel bașca întreținerea cât de cât a terenului de lângă casuță etc. După activitățile zilnice pe la muzee, bazine de înot, fotbal, zoo, poezii tenis de masă etc venea seara și invariabilul dacă sunteți cumiți și mâine, astă seară vă mai spun o poveste:

Păi măi năzdravanilor, pentru că ați fost cumiți vă mai povestesc o întâmplare de pe la sfârșitul anilor 80. Pe vremea aceea lucram la Direcția de Înzestrare a Ministerului Apărării Naționale din cartierul Drumul Taberei și benevol mă ocupam de procurarea și repartizarea билетelor de intrare la meciurile internaționale ale echipei de fotbal Steaua București, echipa armatei. Bineînțeles că această activitate suplimentară, de mare cinste era ca untul pe pâine pentru mine, făcându-mi cu acest prilej și o sumedenie de relații în unitățile centrale, cadrele din minister în marea lor majoritate erau împătimiti ai fotbalului de calitate și iubitori ai Stelei. Normal că marile performante ale echipei militare cât și jocul spectaculos au făcut-o atât de iubită. Amintesc numai câștigarea Cupei campionilor europeni la Sevilla în fata FC Barcelona cu 2-0, a Supercupei Europei la Monaco cu 1-0 în fata lui Dinamo Kiev, finalistă a Cupei intercontinentale la Tokio și nu în ultimul rând zecile de campionate și cupe ale României, cât și nelipsitele participări din ultimii ani la competițiile internaționale chiar până în fazele finale.

Iată-ne așadar în 1989 la returul de la Izmir (Turcia) la o nouă semifinală a Cupei campionilor europeni cu Galatasaray Istanbul. În tur, aproape obișnuitul 4-0 pentru Steaua, alt meci de poveste. Deci, după câteva ore bune de zbor cu trei chartere plecate de pe Otopeni cu vreo doua sute de suporteri cu pașaport colectiv, marea majoritate militari, am aterizat la Izmir,

al treilea oraș al Turciei ca număr de locuitori, cam dublu cat Bucureștiul situat pe țărmul Marii Egee, loc unde era dislocată și o flotă americană. Trebuie să vă spun că în acea perioadă plecările din țară erau strict controlate și limitate, așa că eram un favorizat al sortii să ajung într-o țară străină, Turcia fiind considerată capitalistă și mai făcând parte și din NATO, bloc militar oponent Tratatului de la Varșovia de unde făcea parte România socialistă la acea dată. Pentru statistică, amintesc că mai fusesem tot ca supporter cu doi ani înainte, în 1987 la Budapesta, capitala Ungariei, la returul Stelei cu MTK Budapesta (0-2), în tur fusese inevitabilul 4-0. Culmea fiind, că doar cu șase luni înainte mai făcusem cerere prin BTT (Biroul de Turism pentru Tineret) să merg la Sofia la meciul de fotbal Bulgaria -România dar vigilentele noastre organe care controlau ieșirile, fiind convinse că cer „azil politic la bulgari” m-au tăiat de pe lista agenției de turism din piața Amzei din București.

Acum, debarcați pe aeroportul din Izmir încercam să ne obișnuim cu vânzoleala orașului, mai ales că suporterii turci, cunoscuți pentru agresivitate, (stadionul echipei Galata era suspendat pentru incidente) ne-au atacat cu pietre spărgând câteva geamuri de la autocarele Alibabatour care ne-au preluat de la aeroport. Dar poliția turcă imediat și-a făcut cu eficiență datoria (nu treaba cum le place unora de pe la noi să arate cât de cosmopoliți sunt), mă rog, chestie de cultură sau opțiune până la urmă. Adică i-a împrăștiat rapid iar la meci am fost izolați de fanaticii suporteri turci și n-au mai fost incidente în afara câtorva zeci de pungi cu apă aruncate spre noi care mai mult ne-au distrat decât ne-au udat. Nici acum nu pot să uit mirarea sincera a unui coleg, ing. Litu care zicea „cum pot fi atât de necivilizați” iar eu privindu-i amuzat costumul elegant stropit bine cu apă îl întreb malițios dacă a fost vreodată la meciurile Stelei de pe Rapid, Dinamo sau Petrolul, meciuri de la care rareori lipseam. Bineînțeles că respectivul, nefiind microbist, nici pe Ghencea nu prea mergea, la „templu”, cum spuneam noi împătimitii, stadionului propriu, darămite să vadă cum era în deplasare pe un stadion ostil.

Dar până să înceapă meciul am avut la dispoziție câteva ore pentru a vizita Izmirul și pentru mici cumpărături de 5 dolari, atât ni s-a schimbat oficial din țară, dar culmea era că leii noștri socialiști, aveam să aflăm la mii de km de casă, erau valută forte acolo și astfel toți banii din buzunar, leii noștri adică, i-am

schimbat pe lire turcești ca să cumpăr pentru acasă din celebrele lor specialități de cafea și dulciuri.

A început meciul, ce nebunie roș galbenă în tribune, atunci am văzut prima dată pe viu celebrele valuri ale fanaticilor și fantasticilor suporterii turci, care după primul gol marcat în poarta Stelei credeau că mai dau încă patru boabe, pentru ca la un eventual 5-4 final ei s-ar fi calificat mai departe. Dar curând am marcat și noi și am egalat scorul. Și ca o ironie a sortii portarul turc la o minge ușoară degajează fix în capul lui Pițurcă, vârful adulat și contestat al Stelei, iar arbitrul după câteva momente de ezitare sub presiunea gălăgioasă a tribunei galben-roșă anulează golul iar meciul se termina cu un fericit 1 la 1 pentru noi, românii din tribune cât și pentru milioanele de romani din țară.

După meci ne regрупăm bucuroși în autocarele Alibabatour și ne întoarcem la aeroportul Izmirului. Acolo mi s-a făcut sete mai ales după uralele de bucurie pentru rezultatul bun obținut pe teren la care și noi, chiar din tribune simțeam că am contribuit, așa era pe atunci, erai trup și suflet lângă echipa iubită și la bine și la rău. Deci fiind în aeroport mă duc la un chioșc să cer un pahar de apă. Dar mi-au cerut 1 dolar iar eu de unde să mai am? Așa că îmi întorc buzunarele pe dos și încep într-o româno-franco-italiană să le demonstrez că nu mai am bani, că le ofer bomboane turcești și să laud frumusețea orientală a vânzătoarelor, ceea ce era adevărat iar picolițele râzând ne-au adus apă de la robinet pe gratis la grupul în care eram. Și totuși s-a întâmplat ceva inedit. În aeroport erau mai multe culoare iar noi ca să nu ne rătăcim așteptam grupați după cum ne cunoșteam ca să fim îndrumați la aeronave.

Dar ce să vezi, de pe un culoar alăturat apar câteva grupulețe de câte doi-trei bărbați relativ tineri în costume de calitate, de culoare închisă, cu ochelari tip oglinda ca în filme. De-abia acasă mi s-a confirmat ceea ce bănuiam ca erau de la servicii secrete străine, probabil de la CIA, și ne făceau prin semne discrete oferta de a trece pe culoarul lor și de a schimba regimul politic, adică să nu mai luăm avionul de București să rămânem în Turcia iar apoi probabil ne-ar fi preluat alții. Ca militar dacă făceai acest gest erai dezertor iar pedepsele erau foarte aspre. Și totuși... dar stai să veдеți. Vin avioanele, ne tirăm spre București iar după alte câteva ore aterizam în negura dimineții pe Otopeni.

După niște formalități rapide de după aterizare iau un autobuz de noapte, mă lasă în Piața Unirii iar apoi cu o mașină de salubritate, de fapt o stropitoare care

împrospăta aerul dimineții ajung în Drumul Taberei, de fapt vreo cinci stații de autobuz am mers pe jos, n-am vrut să dau bani la taxi, eram tânăr atunci, nu îmi era greu să mers pe jos fiind obișnuit.

Ajung acasă, mă schimb în uniformă militară și pe la 9 ajung la serviciu, stăteam foarte aproape. Mă prezint la Șeful Direcției de înzestrare cum cereau regulamentele militare „Tovarășe gradul..., sunt...” dar n-am mai apucat să mă prezint regulamentar pentru că acesta îmi spune pe un ton ușurat „Bine ai venit” iar eu îi răspund în stilul meu personal „bine c-am venit că dacă nu veneam vă dădeamăștia afară”. A râs în hohote împreună cu locțiitorul său, prezent și el și m-au întrebat ce știu de celălalt coleg din Direcție ing. Litu i-am răspuns că ne-am despărțit la aeroport la Otopeni la sosirea în țară. Mă gândeam totuși ca erau foarte îngrijorați pentru revenirea noastră mai ales ca răspundeau cu capul, adică cu funcția, cu serviciul, așa erau vremurile atunci. Ulterior la o cafea cu nelipsita țigară, la capătul culoarului unde era permis fumatul, am auzit pe șoptite că de la Izmir ne-am întors ceva mai puțin, rămânând în Turcia câțiva participanți la deplasare de la alte unități centrale, cum ar fi un șef de birou de la activități economice, un secretar de partid și un șef de sindicat. Și mă întrebați acum de ce nu am rămas și eu? Păi și acum, în aceeași situație așa proceda la fel și să vă explic de ce.

Pe vremea aceea fata mea, adică mama voastră de mai târziu avea patru ani iar părinții mei pensionari locuiau chiar în blocul pentru armată de lângă ministerul apărării din Drumul Taberei. Eu la rândul-mi depusesem un jurământ militar față de țara mea.

Poate un gând năstrușnic pe care l-am avut pe aeroport, recunosc, m-ar fi făcut să intru pe culoar la băieții de la CIA, să-i salut și să le spun că am venit din greșeală și să plec apoi la ai mei dar gluma asta copilărească n ar fi fost probabil gustată de mulți în țară și poate așa fi plătit scump.

Dar mie nu-mi pare rău că am revenit acasă pentru că m-am întors la familie, prieteni, colegi și pentru că am mers la meciurile următoare ale echipei de fotbal mult iubite. HAI STEAUA !!!!

POEME

Ion DULUGEAC

Jocul vieții

*Dar cântă-mi, tu vioară fără strune,
Și-aș vrea să-ți crape corzile în vânt.
Prin trupul tău sculptat cu sfiiciune,
Să-mi cânti mereu acel suav
descânt.*

*Mai scrie-mi, colă fără de cerneală,
Ce lacrămile mele poate vrei să bei.
Iar literele să le scoți din călimară,
Cu ochii plini de dragostea ce-o
vrei.*

*Mai ceartă-mă, iubire fără suflet,
Că nu ți-am potolit dreptul să ceri.
Când ochii tăi sădesc, un zâmbet.
Nebunul dor al dragostei ce-l ceri.*

*Și cum dansează frunza muribundă,
De-mi taie pieptul prins între
colțare.*

*Cu dansul vieții iubirea pare blândă,
Ca aripile vântului, în clipele ușoare,*

*Apoi, mai cerne-mi viața chinuită!
Strecoară-mă prin pâlnie ca vinul,
Cum tu vei sparge inima-mpietrită.
Obositorul joc al vieții cu destinul.*

Călătorul efemer

*Călător efemer, înspre cerul albastru
și sfânt,
Și tot caut ades să dezleg, al vieții
mister.
Gândul rebel îmi arată persoana, ce
sunt,*

*Care-ar fi rostul sublim la copilul
stingher:*

*De unde-am venit, pe ce drum am tot
mers,
Unde oare mă-ndrept, spun asta, în
gând.
Cu pânză pe ochi, bat la poartă din
vers,
Când aștept un răspuns ce nu stă la
rând.*

*De sub ceru-nstelat doar lumină
primesc.
Când ispitele chem, ca pe dragi
amintiri.
Și la porți eu cuprind, tot trecutul
lumesc,
Sunt regrete târzii, sau neîntâlnite
iubiri.*

*Cum încă mai pot, să beau paharul
cu vin,
Scriu deseori că viața mi-e grea la
sfârșit.
Când plec spre înaltul meu cer, încă
senin.
Apuc doar prescura din grâu și vinul
sfîșit.*

Parfum de femeie

*Femeie, ce-ai fost vis și scumpă
amăgire,
Parfumul florilor prin nopți
misterioase.
Ce prin a tale șoapte dulci, ai dat
iubire.
Ești chipul cel suav din nopțile
frumoase.*

*Cu zâmbetul precum sunt razele de
soare,
Ești fulgerul ce are-e el candoare și
mister.
Ai fost mereu destinul sfânt care te
doare,
Ades trecuta-i viața prin iubire, vis
efemer.*

*Mereu tu înflorești bogat, ca pomii
de cais,
lași pe bărbatul tău cuprins d-un
mare dor,
Plecând cum face toamna flori ca-n
paradis,
Tu ești realitatea crudă, a vieții bun
izvor.*

Mai toarnă...

*De-mi toarnă viață-n ceașca de
cafea.
O linguriță plină de iubire
adevărată.
Să pot zâmbi când dragostea mă
vrea,
Poate așa eu voi găsi, o dragoste
curată.*

*Dar când tu ai dori, te rog să mai
adaugi,
Și o fărâmă de noroc cu multă
sănătate.
Să simtă teama ce ar vrea să mă
doboară
Când văd în juru-mi o lume ce se
zbate...*

*Mai toarnă viață-n ceașcă, la-
nceput de zi.
Un gram de dor și-un strop de
frumusețe.
Și-n zori zile astăzi, un cântec dacă
auzi,
Privește luna de pe cer, cu vise
îndrăznețe.*

*Apoi să dai cafelei, gustul dulce -
amăru,
De primăveri ce-au fost și tot or să
mai fie.
Gustul ce a cuprins dorința visului
hai-hui.
Nici noi nu vom trăi cândva prin
veșnicie.*

N. I. SIMACHE și istoria dantelei

Elena OPREA

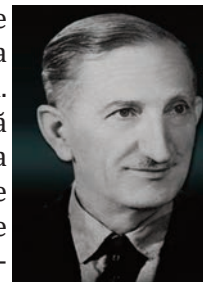
Pe vremuri marii seniori, ce aparțineau familiilor domnitoare din Franța, se mândreau cu purtarea manșetelor și a gulerelelor dantelate: Henric al II-lea, Maria Tudor și Elisabeta, regine ale Angliei, fiice ale lui Henric al VIII-lea Tudor, Maria Stuart regina Scoției, etc. În secolele XVII-XVIII, meșteșugul dantelelor se ridică pe culmea artei. Regele Franței, Ludovic al XIV-lea (1643-1715) cunoscut și sub numele de „Regele Soare” și ministrul Jean Baptiste Colbert înființează manufacturi, încât confecționarea dantelei devine o problemă de stat. Moda luxului cu dantelă este folosită în lenjeria de corp a femeilor de elită, la decorarea interioarelor, etc. În timpul domniei lui Napoleon al II-lea dantela de lux cunoaște o nouă epocă de prosperitate. În 1905, Legea Învățământului introduce în programa școlară pentru fete, lucrul de mână, în special al dantelei și desenul artistic pentru educația estetică a frumosului în arta meșteșugului.

În țara noastră dantela de mână a pătruns la început în Transilvania, unde se resimțea influența țărilor apusene. Dantela cu ciocănele produsă în Belgia și Italia s-a bucurat de mare faimă. La apariția mașinii, dantela de mână trece pe treapta industriei. În

Transilvania aceasta apare ca podoabă pe veșmintele femeiești, apoi pe cele bărbătești sub formă de gulere și manșete. În secolul XVII dantela de mână este purtată la curtea principilor ardeleni Gheorghe Racozy întâi și Gheorghe Racozy al doilea, Mihail Apaffy întâi și al doilea. În Țara Românească și Moldova se purtau veșmintele bizantine. Cantacuzinii (stolnicul Constantin Cantacuzino) purtau, însă, costume tradiționale. Curțile fanariote ale secolului al XVIII-lea sunt influențate de moda de la Țarigrad și Constantinopol. Primul domn roman care s-a îmbrăcat europenește a fost Alexandru Ghica (1834-1842).

Dantela de mână constituie o adevărată creație artistică a unor meșteșugari necunoscuți, oameni talentați din popor care au făurit un tezaur de mare preț la nivel de artă. Dantela de mână de diverse stiluri a aparținut unor mari personalități precum artista Haricleea Darclee, album de epocă cu mecanism muzical, pungulița de bani lucrată cu croșeta, șaluri de dantelă de mână, pentru acoperirea capului, vâlul de mireasă al tinerelor din

familia Alexandru Șuțu, diverse piese din dantelă de mână, toate din Colecția Muzeului Județean de Istorie Ploiești. Expoziția de dantelă de mână organizată la Palatul Culturii în sala coloanelor între 13 iunie - 15 iulie 1970, prin munca de cercetare, de prețuire a acestor valori artistice-tradiționale-europene.

Omul de artă N.I. Simache a așezat la loc de cinste meșteșugul dantelei de mână ridicat la nivel de Artă, creații artistice ce au intrat în patrimonial cultural al țării noastre și în al țărilor din Europa.

DANTELA DE MÂNĂ- Dantela și broderia sunt lucrări de mână, dar care se și deosebesc. Dantela are nevoie de un fond pentru a susține decorul ce va fi executat cu acul, în timp ce broderia este aderentă stofei pe care o valorifică. Talentul desenatorului și îndemânarea dantelierei sunt factori importanți în executarea lucrării. După instrumental folosit se cunosc următoarele feluri de dantelă: Dantela cu acul. Se lucrează pe o hârtie unde se execută cu desen exact, în care se dau toate detaliile. Piesa poate fi executată de o creatoare sau de mai multe.

DANTELA CU ACUL- Se lucrează numai în alb, în diferite tehnici. Cele mai cunoscute sunt: Punctul de Alecon, Punctul de Franța, Punctul de Bruxelles, Punctul de Burano, Punctul Colbert, Punctul de trandafir, Punctul de Sedan, Punctul de Veneția.

DANTENA CU CIOCĂNELE: Dantela cu ciocănele se execută cu ajutorul gherghefului. Se lucrează în alb, negru și chiar culori cu fire de bumbac, în sau mătase. Cele mai cunoscute dantele cu ciocănele sunt: punctual de Anglia, Dantelă arabă, Dantela de Bayeux sau Caen, Dantela de Binches, Dantela de Blonde, Dantela de Bruges, Dantela de Chantilly, Dantela de Cluny, Dantela de Crapone, Dantela de Flandra, Dantela de Gramont, dantela de Lille, Dantela de Malines, Dantela de Milan, Dantela Duchesse, Punctul de Milan, Punctul de Paris, Dantela Trianon, Dantela Valenciennes, Dantela Valenciennes-Brabant.

DANTELA CU CROȘETA: Sunt trei instrumente cu care se pot executa piesele: croșeta, andreaua și iglița, care se deosebesc între ele prin dimensiunile și materialul din care sunt lucrate. Acest meșteșug a fost ridicat la rangul de artă în toată Europa, purtând numele țării de origine.

După toate cercetările efectuate s-a ajuns la concluzia că dantela apare la sfârșitul secolului XV. Până la această epocă îmbrăcămintea de femei și bărbați se împodobeau cu fir de aur sau argint. Documentele privind locurile de origine ale dantelei sunt diferite, unii presupun că ar fi Italia, alții Spania sau Franța. Prima formă de dantelă întâlnită pe portretele vremii este manșeta, izvorul fiind un tablou de Carpaccio, anterior anului 1515. De notat că la început dantelele erau purtate numai de femei, dar din secolul XVI moda se extinde și la bărbați.

ZODIILE INSPIRAȚIEI ÎN VERSURILE RECENTE ALE LUI IOAN GLIGOR STOPIȚA

Anca SÎRGHIE

Între scriitorii sibieni, Ioan Gligor Stopița se singularizează ca o prezență activă și tonică prin revista de cultură „Rapsodia”, pe care o publică lunar de peste două decenii cu o cadență cvasimilitară, dar, în schimb, ca poet este cumpătat, chiar reticent, dacă avem în vedere modul cum scoate de sub tipar propriile versuri după necesare decantări axiologice, deși trăiește în vremea fast-forwardului. După debutul său din 2004 cu volumul *Ziduri dărâmate*, vise torturat, au urmat alte cicluri de versuri, unele publicate cu parcimonie în revista „Rapsodia” și în alte publicații. Creșterile artistice s-au produs fără graba de a se afirma cu orice preț, astfel că *Solilocviile eului* (Editura Cenaclul de la Păltiniș, Sibiu, 2013) este un al patrulea volum publicat de poet. Profesorul Silviu Guga îl aprecia pe Gligor Stopița ca un poet „cu intense zbateri metafizice”, autorul așezându-se sub sceptrul protector al admirației pentru Mircea Ivănescu, maestru căruia i-a dedicat cele mai frumoase cuvinte de cinstire rostite vreodată, după opinia aceluiași prof. Silviu Guga, prefațatorul cărții tocmai menționate.

Realitatea este că lui Ioan Gligor Stopița i-am cunoscut cu mult timp în urmă poeziile trilogiei, care este compusă din „*Solilocviile eului*” (2013), oglindă a frământării pe teme existențiale, și „*Puii veșniciei au mustăți*” (Editura Eikon, Cluj-Napoca, 2014), unde se măsoară dimensiunile dramei prin care trece „*frumoasa Ghijasa*”, nu alta decât localitatea nașterii sale, ruptă prin cooperativizare de tradiția ei seculară, lor adăugându-li-se, după alți 7 ani, volumul „*Îngerul Ionduh, Cartea transparenței mele*.” (Editura Eikon, București, 2021). Elementul comun, ce dă, în genere, valoare creației sale lirice,

este faptul că poetul a încredințat slovei tangajul tulburător al vieții lui interioare, ceea ce ne-a determinat să ne interesăm de datele biografiei sale interioare, detectând astfel zodiile inspirației poetului. Recent, cartea „*Suflet și infinit*”, apărută la Editura CronoLogia, Sibiu în 2023, considerăm că deschide o altă perspectivă, una nouă, chiar dacă reper inamovibil rămâne tot trăirea intimă a poetului. Ceea ce ne propunem este să privim în tandem cele două volume succesive, „*Îngerul Ionduh*” și „*Suflet și infinit*”, ce urmează seismica trăirilor poetului în două proiecții diferite, dacă nu chiar antagonice.

I. REVITALIZAREA POETICĂ A MOTIVULUI ANGELIC ÎN LITERATURA ROMÂNĂ CONTEMPORANĂ

Ceea ce preliminar trebuie observat este că trăim un moment când în poezia contemporană revin îngerii, ca motiv de meditație. În romantism, la Eminescu era un „înger de pază”, la Arghezi apărea „puiul de înger”, iar la Nichita Stănescu același motiv se identifica cu un misterios „nu știu ce”. Desigur că nu avem răgazul de a ne opri asupra poeziei gândiriștilor, din care vom desprinde numai versul de incipit “Bătea la poarta cerului o rază”, care a dat și titlul poeziei lui V. Voiculescu, poetul continuând să-și imagineze în termenii cei mai concreți „sfânta îngerilor horă”. Ajungem la contemporaneitatea noastră, când Zoia Elena Deju, spre exemplu, și-a intitulat un întreg volum de versuri *Îngerul din cadru* (2011), căci în cazul poetei din Tg. Jiu el, îngerul, atât de misterios în textele biblice, se arată în mediul familial: „soarele în balans/ înger/ în colțul ușei/ înger/ în cadrul ferestrei” (*Crug de sânziene*). Poeta se simte „atinsă de aripa Îngerului/ din cadru/ trezită de bătaia/ razei/ din colțul ferestrei” (poemul 16). Revenit la tiparul imaginarului creștin, așadar, Îngerul are rol de pază, e slobozitor sau este un sfătuitor: „Înger de veghe/ în agonie/ abătut strop de liniște/ peste furtuna din mine// Îngerul/ apostrofându-mă:/ nu striga,/ Să nu strici/ armonia divină!” (2, p. 81).

Umanizat de Ovidiu Genaru, îngerul din poezia N-am fost ales, (apărută în “*România literară*”, nr.49, an

LV, 24 noiembrie 2023, p.5) îi preia neliniștile senectuții, pentru “ „că și îngerul/meu păzitor asemenea mie e tot nonagenar/Auzi și pe el îl doare spatele când se apleacă/să culeagă stânjeneri (sic!) mării ca jertfă/ sferelor cerești”.

Pentru noile generații, existența îngerilor devine temă de dezbatere. Așa se întâmplă în 2009 când tânărul filosof Radu Vasile Chealda a fost distins pentru poezia sa *Http-uri* sau cu înger pe tarabă. El atrage în obsesia și “cercetarea” sa pe profesoara Ramona Bratu, colega de cancelarie la Liceul din Mârșa Sibiului, și dialogul lor devine cartea *Blogul Meu*. Despre îngerii...La taclale, la care în 2012 i se adaugă al 2-lea volum pe care noi l-am prefăcut, manifestându-ne încântarea față de fantezia cu care autorii dezbăteau existența îngerilor. Cartea s-a bucurat de lansări la Sibiu, Avrig, Orașul Victoria etc.. Atunci am realizat că, dincolo de tiparele Bibliei, motivul care a inspirat pictori și sculptori din secolele trecute rămâne izvor de meditație și pentru scriitorii secolului al XXI-lea.

La rândul-i, Paulina Popa, încă din volumul *Matematica îngerului - fragmentarium -*, versuri, Deva: Editura Emia, 2012, tratează aceeași temă. Preocupat să-i surprindă optica originală, Constantin Stancu în articolul intitulat *Sub privirile indulgente ale îngerului* (Despre *Trilogia oglinzii* de Paulina Popa) consemna cele 3 trepte imaginate de poetă, respectiv *Urcarea undelor*, *Orașul din Cer* și *Iarna îngerului*. Concluzionând, recenzentul constată că “fiecare poem sfârșește cu versetul ce devine începutul poemului următor. Ideea se leagă, Paulina Popa și-a propus ca întregul ciclu liric să fie un poem mai mare, încăpător. Ea declanșează posibilitatea unui univers propriu, imaginea altuia mult mai înalt și mai accesibil prin iubire. Grafia poemelor are ceva din forma clepsidrei, cuvinte curg unele prin altele, au greutatea timpului suferit, iar titlurile fac parte integrantă din acestea.” (vol. *Fascinanta efi mică* (Texte după texte), Editura Rafet, Rm. Sărat, 2023) Așadar, la Paulina Popa îngerul harnic învață oamenii să se plimbe prin iarbă cu picioarele goale. Călătoria poetei prin livada cu îngerii ajunge în locul de unde a plecat: „Am intrat în oglindă/ și m-am cuprins de apele vieții./ Era iarnă și Îngerul mă privea indulgent” (Rod!, p. 87 – în *Iarna îngerului*)

Spărgând tiparele, Emilia Dănescu închipuie un Înger intinerind, cum este intitulată o antologie de autor apărută la editura Tracus Arte în 2022. Mihai Posada în poezia */ALZHEIMER/* din volumul *Jugul de aur sau Garderobe de război, poezuri* (2022), detectează un anotimp angelic în existența umană, din moment ce „între cerul gurii mele și cerul/gurii Tale se cască pustia încet/ cum se scutur din ramuri/ cuvinte învățate în vremi îngerești de la Mama”. În poezia/ *cale-ntoarsă/ oximoronic*, „îngerul dintr-un boschet” șoptește „cu șoptă de tunet”, îndemnul lui fiind: „din jug fă rugăciune/poem îngerești izbucni/ torid din boschet/ limbajul articulat/nelumesc”. O clasică ipostază angelică este la Posada cea de ajutor și călăuzitor spre bine din poezia */ Echinox/*: „sunt zile când îți vine să te sinucizi/ știu, șoptește îngerul, dăruindu-mi/ o primăvară”. În */Pupicurridiculum vitae*, se recurge metaforic din nou la oximoronul expresiv în imaginea „șoptă de tunet a îngerului”. Să mai menționăm în această consemnare doar punctuală a temei, faptul că în versurile teleormăneanului Florea Miu, citite de noi în „România literară”, nr. 49, decembrie 2022, p. 7, găsim imaginea relației dintre dumnezeire și oamenii care au nevoie de puritate: „Din când în când,/ cineva din ceruri văruiește lumea./Varul acesta imaculat/ picură din ochii îngerilor/ care plâng/ atunci când văd mizeria pământescă./ Nu se mai observă, astfel,/ petele întunecate din noi/ și nici rănilor arborilor/ spânzurând deasupra ierbii/ sufocate de gunoaie și zgură./ Cineva din adâncul de sus/desenează o nouă priveliște: /albă, neatinsă, can vis.” (Var celest). Poetul re poziționează în ordine antipodică sub raport moral cele două lumi. La el chiar și „litera e de var”. Persistent în versurile sale, motivul varului purificator, ce se revarsă din lacrimile de jale ale îngerilor, aduce noutatea viziunii poetului, care în textul intitulat *Nevăzutele își schimbă radical orientarea*, dar fără zbuciumul dramatic arghezian, când afirmă: „În cerul meu, acesta, de hârtie,/ chiar pe Iisus l-am convertit ateu”.

Iată de ce motivul angelic ne este familiar, dar la poetul sibiuan Ioan Gligor Stopiță el are o obârșie și o semnificație cu totul deosebite. Drumul până la borna lirică prezentă nu este tocmai scurt. Textul volumului *Îngerul Ionduh*. Cartea transparenței mele, Editura Eikon, București, 2022, l-am cunoscut

de când versurile erau în manuscris. Iată că dorința autorului de a realiza o carte valoroasă s-a împlinit. Puternic susținut de prefața lui Mihai Posada și de postfața lui Mihai Batog Bujeniță, a treia carte a trilogiei lui I. Gligor Stopița, deja semnalată, dovedește că îngerul a coborât din textele biblice, nutrind și arta cuvântului la unul dintre poeții Sibiului. Motivul angelic apăsător cu scop decorativ și în volumele precedente, de pildă în Carte de citire „unde curcubeie „se-anină/ lângă lanul cu îngeri/ preschimbați în maci/ unde și pietrele se iubesc/ tăcute când calci...” Deloc întâmplător, poezia ignarul secol anodin XX debutează cu imaginea îngerului, închipuit ca martor al spectacolului crepuscular care este timpul contemporaneității lui: „Îngerul a răs și-a trișat/ în miasme de rostiri și tăceri/ cu războinic gând detașat/ psalmodiind inodore căderi”.

Important de știut este faptul că la Gligor Stopița, declanșatorul inspirației a fost un fapt biografic, moartea fratelui Ion, de copil. Dar tragedia aceasta familială are alte consecințe artistice decât - spre exemplu - la Petru Popescu, poetul care l-a pierdut pe geamănul său la 13 ani, moment de depresie din care va ieși numai cu ajutorul scrisului. Frământarea pe care o produce sursa inspirației este o problemă amplu tratată de teoreticienii poeziei. Să amintim dintre practicienii versului contemporan doar pe Marta Petreu, care prospectând propria tehnică de creație, o asimilează cu cea a lui Goethe, descrisă în Poezie și adevăr, și trimite la cercetarea psihologică: „Dacă traduc în termenii psihologiei analitice a lui Jung, poemele vin din inconștientul colectiv, iar poeții sunt un fel de instrumente, de unelte de scris, ale inconștientului colectiv.” (în Convorbiri cu Marta Petreu, laureată a Premiului “Mihai Eminescu” 2022, de Gellu Dorian în “România Literară”, an LIV, nr. 3, ianuarie 2022, p. 13). Este o accepție găsită și la poeta Nora Iuga.

Particular lui Gligor Stopița îi este faptul că poetul își asumă moartea frumosului său frate Ion, în sensul în care el se simte o reîntrupare a lui. Prefațatorul cărții conchide: “Duhul aceluia sălășluiește în alteritatea somato-psihică a fratelui-poet, rămas pe lume să dea socoteală ca entitate mărturisitoare, prin orficul său cântec.”(p. 14). În loc să considere că Dumnezeu i-a dat chiar lui un har al scrisului compensator, poetul Stopița simte acest har ca o

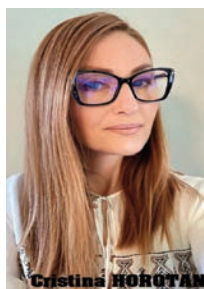
dedublare, crezând că el așterne versuri pe hârtie sub dicteul lui Ion, duhul cel bun: „Scriu cuvinte/ pe care cineva mi le dictează./ Îngerul meu Ionduh,/ fratele meu, primul născut...” În mod explicit, el se însumează cu Ion, subordonându-se duhului ce-l călăuzește: „În mine e și Celălalt. Fratele mort./ Mugur plâpând, fulger pe pământ-acum/ Îngerul Ionduh./ Eu îi sunt o copie a lui, nefidelă/ Un dar de la Dumnezeu după lacrimile vărsate/ în timpul rugăciunilor mamei/ și tatălui meu./ Drumul meu de muritor e un drum/ pe care mă însoțește îngerul Ionduh”.

A existat în familie și o dramă fizică, transfigurată poetic în mărturisirea primelor versuri ale volumului: „Capul greu de insomni-piatră de moară-/ stă prăbușit pe umărul trupului ruinat,/ firav, de adolescent,/ strivit de un car încărcat cu fân/ răsturnat peste buza pârâului...” (Când sufletul devine cuvânt) Aceasta este zodia inspirației lui Gligor Stopița, asigurându-i pedigreeul liric inconfundabil.

În Numai tu, Duhule, știi, poetul mărturisește: „Privesc în oglinda îngerului-trec/ prin ea./ Ca prin epifania ce dă rost vieții.” Irumperea sacrului în profan se realizează printr-o resfrângere angelică, chiar prin intermediul îngerului. În planul ternului se plasează imaginarul poeziei Colhozul, care începe cu versurile:” Într-o teribilă încordare vibrând sadism/ Colhozul a-nceput cu foame și păgânism...”. Dar stihia care îl însoțește devine „îngerul moralist”, pregătit să-l consilieze, așa cum se mișcă într-un spațiu oniric: ”Eu adormisem demult...eram/la braț cu Orfeu, printre visuri.../al dracului moment și-a ales îngerul/ să-mi țină discursuri!...” Limbajul poetic urmează sinusoida gândului gata să coboare în stenica lume a obârșiilor: „Mi-e dor de bogata gândire/ a țaranului, consăteanul meu.” (Mi-e dor)

Zodia inspirației din care se nutresc versurile volumului „Îngerul Ionduh” este puternică, iar tonalitatea gravă se impune ca o constantă a discursului liric. Poetul Stopița răspunde definiției pe care „sfântul Ardealului”, cum este numit cu ardoare plină de respect Arsenie Boca, o dă omului, care este menit să fie etnic și cosmic în egală măsură.

Va urma

REQUIEM PENTRU TATA (POEME)

Cristina HOROTAN

FINIS VITAE SED NON AMORIS

Urechile pământului îmi ascultă
rugăciunile.
Vocea vântului le urcă sus în cer, la
Dumnezeu
iar El, împreună cu tata, îmi trimite
câte o ploaie mărunță și deasă.
Amândoi vor să-mi spele doliul de pe
inimă.
Cum ar putea oare să se curețe dorul
etern,
dragostea nemaivăzută,
durerea absenței sărutului părintesc
și moartea?
Nu-l va spăla nici ploaia, nici timpul,
Nu-l va decolora nici soarele,
Nu-l va risipi nici vântul,
Nu-l va îngheța nici ninsoarea.
Cum să dispară? De ce să dispară?
Mai bine să-mi apară în vis la noapte.
Să-mi spună povești cu pescarul
magic
care a prins din apa vieții speranțe vii,
fără momeală.
Speranțe pe care le-a pus în acvariu
Și pe care le-a hrănit cu sufletul lui
bun,
Care au crescut și care l-au iubit
nemărginit.
Speranțe care nu vor să mai piardă
nici măcar...
durerea pierderii lui.
E devreme, tată.
E prea devreme să vrei
să-ți iei durerea plecării tale cu tine.

SUFLET DRAG

Suflete drag plecat spre nemurire
Ce-adii prin porii pielii mele pale,
Pe unde-ai fost în patruzeci de zile
În care-am inspirat ploii și rafale?
Pe cine-ai mângâiat în somn pe
creștet,
Și-n visul cui ai apărut adesea?
Cui i te-ai arătat în ochiul veșted,
Și pentru cine-ai derulat povestea?
A venit îngerul la trupu-ți, blând
Și-apoi te-a dus prin viața scurt trăită,
Au sosit alți șase îngeri râzând
Să urci văzduhul către vămi, în pripă.
În Rai ai poposit doar șase zile,
Și-apoi în iad te-ai dus, cu toți zapcii
Să vezi nenorociri, dureri și sile...
Și urci din nou la Domnul cântând
psalmii.
Iar El, va asculta ce ai de spus
Și judeca-va drept, cuvânt și faptă
Și va dori să rămâi cu El, sus,
Raiul să-ți fie criptă, viață, șoaptă.
De-acolo, să-mi fii înger păzitor
Și când mă arde viața, să-mi dai
ploaie.
Iar când m-afund prea tare-n lut și
dor,
Să fii tu-acela ce mă scoate din
noroaie.
Și când mă bucur, fă cerul să rădă.
Să râzi și tu cu el și să-mi dai soare.
Iar când mă doare tare o zi hâdă,
Pictiaz-o cu ambrozii și ninsoare.
Să-mi stai pe-un umăr când am
obosit;
În palma-mi să te-asezi când îmi e
frică,
În inimă să-mi dormi când n-am
nimic
Și să-mi visezi durerea cât mai mică.
Ți-ai făurit de-acum o casă-n soare

Și nu găsec o scară-atât de lungă
Pe care să o urc atunci când doare
Dorul profund și dragostea prelungă.
Suflete drag pe care-l numesc tată,
În veșnicie-am să te port, pecete.
Chiar dacă lumea astăzi mi-este mată,
Îmi rămâi apa vie când mi-e sete.

NE PLEACĂ TAȚII

Mă întristează vrând nevrând, ce se
întâmplă-n lumea-ndurerată,
Prea des mă reîntorc în durerosul
timp, când văd că pleacă iar câte
un tată.
Nu sunt cuvinte să ne oblojeasca, nu
sunt ființe ca să le ia locul,
Ne doare tot, în carne și-n simțire, ca
și cum ne-ar cuprinde trupul,
focul.
Suntem absenți, tânjim să-i simțim
suflul, care plutește blajin către
ceruri
Și știm că fără viață îi e trupul, primit
în glie, pe cântări de cleruri.
Derivă-i viața noastră când se duc și
goi suntem de tot ce-am adunat
Mereu ne vom întreba "de ce noi" și
ne vom simți sufletul damnat.
Ni-s tot mai șubrezi cei ce ne-au făcut
și lumea-i tot mai aspră pentru ei,
Se-depărtează discreții și tăcuți,
făcându-și veacul la umbră de tei.
Rămânem noi cu inima-n pământ,
făcuți de ei, iubiți, trimiși în lume,
Dar parcă singuri și cu plâns în gând,
ne simțim fără țel și fără nume.
Ne pleacă tații ca-ntr-un vis urât, un
vis haotic și interminabil...
Ne lasă fără vlagă și cuvânt, în datul
omenesc ce-i imuabil.

DAN TEODORESCU - UN EXPLORATOR AL ADÂNCURILOR DIN CUVINTE

Virginia MATEIAȘ

O carte vine spre tine, aproape întotdeauna, numai cu gânduri bune. Din titlu, fără să-ți propui, apar uneori știri senzaționale. Volumul „Mirajul cuvintelor”, semnat de Dan Teodorescu, președintele L.S.R. –

Filiala Iași - Nord Est, neobositul om al condeului, care pare că nimic nu-i poate sta în cale pentru a aduce spre cunoaștere oameni, fapte, trăiri, ale celor pentru care viața are valoare, este o astfel de carte. Scriitorul, prin ce scrie, pare să ne convingă pe noi cititorii că poezia ne poate alina multă suferință.

„Citiți o carte de poezie și scăpați de pandemie“. Poezia, mereu ne-a salvat din situații limită, așa spune eu. Încerc să pătrund în „titlul cărții“ domnului Teodorescu, „Mirajul cuvintelor“. Am în fața mea un „pachet“ cu ceva foarte prețios, pe care văd substituit titlul „Mirajul vieții“. Cu grijă încep să pătrund în taina darului primit de la autor. Îmi aduc aminte că, de-a lungul anilor, am cochetat cu „frumusețea din cuvinte“, cu puterea lor, cu tăcerea din ele sau pur și simplu cu, acele cuvinte din tăcere etc.

M-am plimbat prin cuvinte, descătușată de angoasele vieții, și-mi dau seama că Dan Teodorescu pare mult mai liber decât mine, pare să ne sugereze „să alergăm în jurul amurgului“, dar ne anunță parcă să fim prudenți, căci prin mișcările noastre greșite putem fi pradă întunericului. Autorul pare că poartă în suflet durerea lumii întregi, nu numai a semenilor săi. Cuvintele au sensuri ascunse pe care le poți traduce doar cu răbdare și respect. Pentru ilustrul om de litere, pentru poetul Dan Teodorescu, ninge peste toată Europa. Domnia sa simte nopțile aspre, cerul senin. Pe muntele sacru și piscul sublim, simte spaima durerii.

Ninge nemilos peste omenire, dar subliniază sensibilitatea cea mai de sus a sufletului din noi, „Ninge peste credință“. Deducem din acest gând, că suferințele sunt generale și adânci. Libertatea poetului de a se afla peste tot, peste toate trăirile de seamă, îl pune pe un loc de unde îl putem auzi, îl putem vedea în plenitudinea vieții sale, cu toții, dar mai ales îl putem înțelege ce dorește să spună prin „cuvintele strigate“, așa cum le numește scriitoarea Corina Matei Gherman, în prefața volumului „Mirajul cuvintelor“.

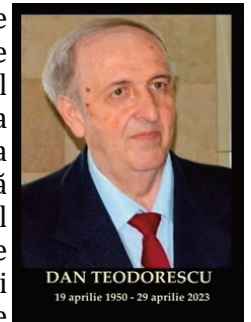
Poeziile sunt doar esențele ideilor, ale iubirii, ale durerilor, ale prezentului îngrijorător pe care-l trăim. Căutările poetului prin viața rătăcită pe care o duce întreaga omenire, scoate în evidență neliniștea din sufletul său nobil pentru soarta Lumii. Dar, despre complexitatea personalității domnului Dan Teodorescu, poate nu sunt eu cea mai indicată să vorbesc. Am auzit de domnia sa în tinerețe, pe când cochetam și eu cu jurnalismul, dar l-am cunoscut abia la bătrânețe, pe tărâmul literar, unde întâmplarea ne-a adus aproape, prin cărțile noastre pe care le semnăm. Așa că, prefer să fac popas pe paginile volumului, intitulat atât de sugestiv pentru valoarea cuvântului în viață.

Cu câțiva ani în urmă, publicam o carte de poezii, „Taina gândului“, (2015), în care își găsisese loc o poezie numită „Cuvântul“. Îmi amintesc ultima strofă: „Cuvântul e greu, e pustiu, e hain/ Când nu știm cum să-l rostim/ Dar e prieten pentru gând/ Prin el Trăim pe Pământ//“. Dar, să mă întorc „la chemarea“ unui scriitor de elită, a unui intelectual remarcabil și să încerc să descifrez mirajul ce-l ascund cuvintele. O iau pe gând, în sus, spre inima mea, să pot da sens celor dezvăluite cu atâta iscusință de poet.

După cum am spus, pare că mirajul din cuvinte să fie de fapt mirajul vieții. De ce? Ce povară poartă cuvintele de sunt atât de grele? De ce un cuvânt poate fi iubire, altul înseamnă dezastru, altul o poartă deschisă Destinului tău? De ce un cuvânt, uneori, este un pansament pentru rănilor tale făcute de viață, de ce cuvintele ne leagă, apoi ne dezbină, iar altele se ascund în noi și nu mai vor să fie rostite? De ce cuvintele poartă uneori atât amar în ele sau pot deveni „cheie“ în împlinirea ta? Cartea „Mirajul cuvintelor“, prezentată într-o grafică de excepție, pare să atingă multe din problemele esențiale ale vieții. Pentru Dan Teodorescu, cuvintele par atât de încărcate de sensuri, încât recunoaște că viața noastră e plină de cuvinte nestrigate. Iată ce spune poetul: „Toate păsările îmi cuprind mâinile/ și le poartă prin văzduh și prin ceață/ și prin cuvinte nestrigate/ și prin dimineață//“.

Cu alte cuvinte, viața noastră nu e numai ce se vede, ceea ce putem înțelege, ci e mult mai complicată. Autorul, de fapt, consolidează o filosofie a existenței noastre spirituale, care nu-i posibilă fără comunicare, ce fără de cuvinte nu-i posibilă. Ce nu-i răcnit, nu-i chemare, ne aparține fiecăruia în parte. Poate asta face diferența dintre noi. Cum ai descrie o primăvară fără de cuvintele: iarbă, flori, verde, lumină etc? Cum ai începe o Rugăciune fără cuvintele „Iartă-mă Doamne!“? Ce-om face fără cuvintele: mulțumesc, mi-e dor, te iubesc, te iert, te aștept etc? În această zonă ne trimite

→ Continuare în pag. 31

DAN TEODORESCU
19 aprilie 1950 - 29 aprilie 2023

POEZII

Mariana Zavati
Gardner

„N-aud cântec de păsări”

„N-aud cântec de păsări”
aerul e liniște,
aerul e întuneric
cerul, o portocală de sânge
nici un sunet de păsări

„N-aud cântec de păsări”
o șoaptă fără ecou
frunze fără sunet, adânci
perdele, o portocală de sânge
se transformă-n fantomă

„N-aud cântec de păsări”
șoaptele lui se estompează
lumina, o portocală de sânge
cuvinte ce sună a plumb
sângele lui devine zăpadă

Fragmente

fragmente - tăcere -
conflictul de-aseară
a imprimat balerine fantome
pământul e ars
capul meu?
e-un balon gata să explodeze

umbre acide se-ndepărtează
dincolo de ruine
se vede-o șură-n viață
conflictul din noaptea trecută
pustiu fantomă
tăcere groasă, lipicioasă

corbii se-ngrășă pe cadavre
un mic dejun - devreme
gânduri! o ceață grea
ochii bogați în praf
peste ceea ce-a fost...
peste ceea ce-o să fie...

În noapte

chirpiciul se liberează
uscat la soare - anotimpul s-a dus
au rămas doar buruieni înalte și
guanaco
aerul se simte neuniform
miroase a sudoare de șa
miroase a lână umedă
miroase a lemn ars
plăci de ardezie se ridică la cer

Luna se vede cioburi
în abisul de deasupra
devine o tuse stelară
gauchos cu fețe brăzdate
dorm fără vise
sforăitul umple spațiul
din chirpici local
noaptea se simte goală
întunericul se estompează

în acel spațiu simt -
aud copitele cailor
prinse-năuntru
în țarcul din lemn -
zgomot de piteni în noapte
ce? ce-a fost asta? ce spui?

→ Continuare din pag. 30

celebrul Dan Teodorescu prin cariera sa, vasta lui carieră, să căutăm, să înțelegem ce miracol găsim în cuvinte! Poetul nu separă partea frumoasă a vieții de partea zbuciumată, fără de care nu se poate trăi.

„Primăvara din noi se zbate/ Ca o floare pulberată/
De vânturi turbate...//”. Primăvara din noi poate fi asemuită cu viața pe care începem să o trăim, dar care ne expune multor încercări, prin care trecem. Dan Teodorescu, filosoful cuvintelor, enigmatic așezate, ne face de fapt un tablou al vieții din care nu lipsește nimic: iubire, iertare, durere, deșertăciune, până nici de sfidare nu a uitat: „Copacii de pe dealuri/ Își alungă nepăsarea...//”. Autorul nu trece superficial peste nimic din ce spune, dar are grijă să evidențieze cuvintele care au rădăcini adânci în pământ: Doină, ȚARĂ, DOR, Iubire, etc. În „Inima muntelui” spune: „Îmi plâng izvoarele crescute pe umăr/ Și-mi plâng iubirile crescute sub pleoape!//”. Frumusețea versului te duce de fapt în primul rând la dragostea de patrie, de natura

binecuvântată a plaiurilor noastre. Volumul „Mirajul cuvintelor”, născut într-o perioadă de restriște pentru poporul român și nu numai, poartă un mesaj în care auzi cuvintele tropăind, așa cum spune poetul în una din poezii. Acea neliniște, nesiguranță, care ne obligă să ne conformăm unui prezent ce pare dușman mai curând decât prieten, căutând frumusețile, adevărurile, enigmele din cuvinte care au darul de a ne aduna, de a ne ține aproape și de a ne salva sufletele de la pieire.

Dan Teodorescu este un patriot, un om credincios neamului său, poate și din acest motiv poezia nu apare cu toate înțelesurile la prima vedere. Versurile au idei care-și ascund valorile tocmai pentru a nu le devaloriza. Cine va citi „Mirajul cuvintelor” se va întoarce mereu, să mai descopere ceva... Oricât am vorbi despre autorul acestui volum, nu vom putea spune tot. Dan Teodorescu este complex, complexitate dată de opera sa vastă, de experiența anilor pe care-i poartă cu mândrie și seninătate.

DOINIREA INIMII POETEI TITINA NICA ȚENE

Johnny CIATLOS DEAK

„Poezia este un fel de muzică,
trebuie să o auzi ca să o apreciezi”.

(Voltaire)

De-a lungul anilor îndrăgita poetă **Titina Nica Țene** a bucurat cititorii săi cu numeroase volume de poezii pentru copii, povestiri, poezii cu teme diverse și memorii. Deoarece anul 2024 este un an mai special care marchează aniversarea poetei de 80 de ani, iată și motivul pentru care editura Napoca Star din Cluj Napoca s-a gândit să-l marcheze cu o antologie de versuri, **POEZII ALESE - SELECTED POEMS**, în ediție bilingvă româno-engleză, traduceri în engleză fiind realizate de Mariana Zavati Gardner, John Edward Gardner și Fay Jacqueline Gardner.

Versul care te poate pătrunde prin muzicalitate și emoție, acela poate ajunge la inima cititorului precum o melodie pe care s-o ascuți în tihna unei seri de toamnă. Muzicalitatea și emoția versurilor cuprinse în acest volum, scrise de distinsa poetă **Titina Nica Țene**, la care se adaugă și melodicitatea specifică limbii române, se împletesc într-o doinire a inimii poetei **Titina Nica Țene**.

Cântecul versurilor binecunoscutei poete aduce deseori a romanță, amintind de vremuri de demult, de satul copilăriei, de părinții plecați *”Când vălurește grâu
ca o mare/o să mă plimb prin el ca altădată/când pomii
se vor umple iar de floare/să uit definitiv c-am fost
plecată”* (Sa uit definitiv) și uneori aduce a doină, chiar a doină de jale rareori, amintind de toamna din sufletul poetei: *”De mă cuprind melancolii nădejdea mi-e,
Doamne, la Tine/ Ești rațiunea mea de-a fi/ că-n rest
toate-s deșertăciune”*. (A venit toamna)

Cunoscută ca prozatoare și poetă a sufletului, mai ales a copilăriei, care scrie mult despre și pentru copii, uneori adăugând o doză subtilă de umor, autoarea **Titina Nica Țene**, de această dată, ne surprinde alegând pentru antologia sa **POEZII ALESE** versuri ale sufletului cu o încărcătură dramatică deosebită, înglobând emoții și trăiri de mare intensitate dar și regrete profunde pentru timpul care a trecut sfâșietor de repede, luând în goana lui, părinții, copilăria și tinerețea, lăsând doar amintirile...

Tristețea își face loc în sufletul poetei odată cu trecerea vremii într-o scurgere a anotimpurilor *”Anotimpuri trec precum o morișcă și, odată cu ele, ne*

trece și noi,” într-un *”Amurg de întoarcere”*, având un *”Suflet rățâcit”* dar poeta caută să vadă totuși partea plină a paharului vieții, *”vreau să fim veseli, suntem amândoi și astfel tristețea din suflet nu mușcă..”* (Vine, Doamne, toamna...)

Chiar dacă bătrânețea o preocupă, o emoționează și o întristează în egală măsură fiind prezentă deseori în poeziile **Titinei Nica Țene** în: *”Bătrâna doamnă cu sclipici”*, *”Bătrâna și cățelul”* sau *”Cheia Bătrânei”*, *”Lelea Floare”*, *”Bătrânii”*, totuși poeta dorește *”Să vină primăvara cu străluciri de soare/ să alungăm cu ele tristețile din noi/ că iarna a fost lungă, zăpada a fost mare/ și am rămas la suflet, ca și copacii, goi..”* (Să vină primăvara...)

Amintirile își creează o potecă spre sufletul poetei cântându-și fiecare romanța proprie: *”Izvorul din tugă”*, *”De Paste”*, *”Căruța vieții”*, *”Copilărie pierdută”* etc

Trecerea pe nesimțite a timpului vieții este o enigmă pentru fiecare muritor. Teoretic știm că suntem muritori dar trăim viața de parcă am fi nemuritori, iată și nedumerirea poetei: *”Nu pot să cred și nici să înțeleg/
Că acuma sunt la margine de viață. / Nepoata mă tot trage înapoi/ Cu chipu-i blând și fin ca de păpușă/ Și lângă ea îmi pare foarte rău/ Că nu mai sunt copil de corcodușe.”*(Copil de corcodușe). Întrebarea retorică asupra trecerii timpului vieții revine și persistă: *”Drumul vieții ce am parcurs/ e mult mai lung ca cel din față/ și nici nu pot ca să-nțeleg/ că sunt la margine de viață.
Mă străduiesc din răspuțeri/ ca să gândesc mai pozitiv/
dar cum pot, Doamne, să fac asta/ îmbătrânind definitiv?”*(Întrebare)

Dorul de copilărie, amintirea tinereții și plecarea mamei, casa pustie, tot ce a fost cândva și nu mai este îi creează poetei acea stare de neputință, de durere, fiind nevoită să accepte realitatea trecerii timpului necruțător care șterge tot în calea lui. *”M-am așezat pe aceeași bancă/ pe care noi ne-am cunoscut/ și se făcea că suntem tineri/ și amintirea m-a durut.”* (Singurătate)

Poeta a plecat de multă vreme de pe meleagurile oltenesti, în *”lumea mare”*, *”având alături doar pe Dumnezeu”*(Copilărie pierdută).Cu dor de părinți și de copilărie poeta și-ar dori să fie *”iar copilul mamei,/ fără griji, fără nevoi”... ” Dar, căruța răsturnată,/ lângă plugul ruginit,/ mi-amintește, încă odată,/ că prea târziu am venit.”* (Doamne, ajuta-mă)

Fiind creștină, poeta **Titina Nica Țene** păstrează o legătură constantă cu Dumnezeu cu care dialoghează în permanență, fie de tristețe: *”E iarna, Doamne și e frig”*, *”Vine, Doamne, toamna iarăși peste noi”*, fie de mirare: *”Doamne, că pe lume nu-i nimic mai sfânt/ Ca o primăvară, când învie toate,/ Parcă-s ale mele, toate câte sunt,/ Să le strâng în brațe, aș vrea, dacă se poate.”*(Sfânta primăvară), *”Ce să-nțeleg, din asta, Doamne,/ unde ne ducem, de ce venim,/ nici nu am mers prea mult*

prin viață/ și-am și-nceput să ruginim”(Ce să-nțeleg?)

Poezia *”Case frumoase și triste”* scoate în evidență realitatea tristă a vremilor pe care le trăim fiind în același timp și o superbă lecție de înțelepciune pe care poeta o oferă celor tineri, plecați din țară pentru un trai mai bun: *”Căci averea pe pământ,/ nu are nicio valoare,/ omul se duce sărac,/ dincolo, atunci când moare.. / Nu mai chinuți copiii,/ care plâng rămași în țară! / Niciodată nu uitați:/ Ei sunt singura Comoară..”*

Și pentru cei însingurați, care simt că nu mai au putere să treacă peste greutățile vieții, poeta găsește cuvintele potrivite: *”În felul lui, aproape, orice om e singur,/ chiar dacă are frați, copii, nepoți,/ căci fiecare-i cu problema lui,/ iar timpul se rotește pentru toți..”*... *”Numai în noi vom regăsi puterea,/ de-a trece peste toate, fruntea sus! / Căci suferim numai o părticică,/ din Marea Suferință a lui Iisus!”* (Marea suferință a lui Iisus)

Iubind natura de când era copilă, poeta își găsește fericirea în lucrurile simple: în cântecul mierlei, în înflorirea pomilor, în salturile veverițelor în *”covorul verde croșetat cu flori”* și luând exemplul naturii își remontează moralul: *”În jurul meu e atâta armonie,/ mă răcoresc cu apă de izvor,/ uitând că-n lumea sunt atâta rele/ și nu mai cred că totu-i trecător..”* (Martie la Buziaș)

Sărăcia în care trăiesc bătrânii cu pensiile mizere este relatată de poeta **Titina Nica Țene** în poezia *”Săraca”* iar la final răbufnește: *”Nu pot să nu mă gândesc,/ la cei putrezi de bogăți,/ ce au furat țara aceasta,/ nesătui și îmbuibăți..”*

Viața este văzută ca o căruță pe care poeta o trage, *”iar anii ce s-au strâns / ca o cărămidă stau pe mine..”* simțind că *”i s-a făcut târziu”*, punându-și întrebarea: *”A câta toamnă e aceasta?”*... *”Câte ierni și câte toamne/ au trecut, nici nu mai știu,/ doar atâta simt eu, Doamne,/ că mi s-a făcut târziu* (Pe aproape e Crăciunul) și concluzionează: *”Așa-i viața”, ”S-a dus mama, s-a dus tata,/ sus în deal la cimitir,/ le-am aprins o lumânare,/ le-am sădit un trandafir/ Și, apoi, ne-om duce noi/ c-așa-i viața, trecătoare,/ vor venii copiii noștri/ să ne aprindă o lumânare”* (Așa-i viața) Versurile triste se așază pe portativul sufletului într-un murmur al doinei de jale.

Poezia, în dorința de a rămâne pozitivă, își propune să găsească frumosul în fiecare anotimp. *”Acum, mai spre bătrânețe,/ mi-am propus, de ceva timp, / să iubesc și să observ/ fiecare anotimp”*. Dar, dintre toate, cel preferat de poetă este primăvara, *”Dar.. când vine PRIMĂVARA/ și-n jur totul e divin/ să nu o iubesc mai mult/ nu pot, Doamne, să m-abțin!”*(Anotimpurile) Primăvara înfloresc salcâmi, natura revine la viață iar în suflet ne reînvie speranța și dorința de viață *” Să luăm în seamă aceste flori gingașe,/ cu gustul lor cel dulce-acrișor,/ și vom putea să trecem peste toate,/ mai bucuroși și poate mai ușor..”* (Au înflorit salcâmi)

Sprijinul în toate momentele vieții, l-a găsit la Dumnezeu și se întreabă: *”Ce m-aș face, Doamne, fără tine?”* ...” *Mă agăț de Tine, ca ultimă speranță,/ De multe ori cad, dar și mă ridic,/ conștientă fiind, că, pe-*

acest Pământ ,/ Fără Tine, Doamne, nu am fi NIMIC..” (Ce m-aș face, Doamne, fără tine?)

Calea către Dumnezeu este căutată de tot mai puțini oameni iar poeta transmite un îndemn la rugăciune și la bunătate: *”Să ne rugăm mai mult la Dumnezeu,/ Să fim mai buni decât am fost,/ De nu ne vom ruga la El mereu,/ Vom rătăci prin lume fără rost..”* (A venit vara) oferind o lecție cu morală creștină : *”Astăzi am uitat de Tine Doamne/ M-am luat cu cele pământești,/ Deși știu că peste tot sunt rele/ În locurile-n care Tu nu ești”*... *”Și atât mă rog de Tine Doamne/Să mă ajuți ca să-Ți găsec cărarea/Căci pe aici pe unde rătăcesc/Nicidecum nu aflu Luminarea”* (Luminarea)

Vizitând Oltul poeta **Titina Nica Țene** se simte fericită *” Oltule, am venit la tine,/ m-am întors din nou în timp/ și mă simt la fel de bine,/ precum zeița din Olimp! Sunt atât de fericită/la tine dacă am venit”*...dar fericirea nu șterge realitatea curgerii timpului *”Tu curgi tot liniștit la vale,/ de-atâta timp ești tot la fel,/ eu tot mai zbuciumată sunt,/ că... îmbătrânesc fără apel..”* (Pe malul Oltului)

Privind *”Roata vieții”* autoarea descrie parcursului vieții : *”Pornim de la Răsărit,/ crezând că e cale lungă/ și-o să fie mult de mers,/ ca la Apus să se ajungă.. / iar spre final tristețea reapare: ”Și, ne trezim, dintr-odată,/ că timpul nostru s-a dus,/ iar acuma, cu al meu soț,/ bat în poartă la Apus.. / Și ne ducem rând pe rând,/ până dincolo de stele,/ rămânând doar amintirea/ și suferințele grele..”* (Roata vieții)

Pe măsură ce lecturăm tot mai multe file din volumul **POEZII ALESE**, tristețea poetei devine tot mai profundă: *”Suntem atât de singuri pe pământ,/ Ne aplecăm ca salcia pe ape,/ Haina moarte e tot mai aproape,/ Iar vorbele ni-s pulbere în vânt..(..)* Noi pe pământ nu mai avem un rost,/ Ce-a trebuit să facem am făcut,/ Ne doare că prea iute a trecut /Și nu putem să fim precum am fost.. / Nu ne mai încântă azi un răsărit,/ Ne deranjează razele de soare,/ Nu mai simțim nici corpul care doare,/ Iar sufletul ni-e tot mai răvășit..” (Trecurăm pragul)

Citind aceste versuri îmi vine în minte un citat al Iuliei Hașdeu: *”Poete, moartea moare! Iar tu vei dăinui!”* (Iulia Hașdeu) căci rostul poetului este însăși poezia, care, rupe lanțurile timpului pentru a rămâne eternă. *”Poeții vin și pleacă, dar poezia rămâne eternă”*. (David Boia)

Cu emoție și curaj, mână în mână, mereu alături de soțul său, scriitorul Al Florin Țene, Președintele Ligii Scriitorilor Români, poeta **Titina Nica Țene** trece și pragul celui de-al optulea deceniu de viață: *”Ne ținem, strâns, de mână, trecem pragul/, Lăsând în urmă vise și amintiri,/ Pe care le-am clădit din ce te miri/ Și, curajoși, trecurăm iarăși pragul..”*(Trecurăm pragul)

Mă alătur și eu aceluia care vă doresc din tot sufletul să treceți împreună, mână în mână, sănătoși și la fel de fericiți și pragurile următoarelor decenii!

La mulți ani!

COLAJ LIRIC

Iuliana Pașca

Poezie fără frontiere ITHACA

Germain Droogenbrood

Un miracol viu

Bărbat și femeie,
Inimă și minte,
Negru și alb,
Musulman, evreu sau creștin,
Diviziunile nu duc nicăieri...

Nu simțim oare la fel?
Nu plângem, râdem, visăm cu toții
trecând prin viață
în căutarea fericirii?

De ce continuăm să luptăm
să punem lanțuri celorlalți,
să încercăm să limităm
răspândind intoleranță?
Cât va mai dura?

Diversitatea este
bogăția,
esența.

Să știi asta, omule!
Fratele tău,
sora ta
sunt miracole vii.
Învață
să-i apreciezi
și să trăiești cu ei în armonie.

Anna Maria Stępień, POLONIA
Traducere: Iuliana Pașca

Un copil

Pierdut într-un loc al supliciilor,
un copil se apleacă peste fântâna
de unde curg lacrimi și nostalgii.

Obosit de secole de război,
aleargă de la răni la înțelepciune,
de la cumințenie la furia de a trăi.

Cu ochii ațintiți în inimă
năruie cercurile de încredere
ale combatanților de sânge.
El provine din această linie de zori
albe

din spatele pădurii,
unde copacii creează un cer de
legendă.

În mijlocul pieței deghezate în
sărbătoare,
copilul nu vede ambuscada
distrugătorilor de viitor
și se apleacă atras de apa purificată
de setea sa.

Probabil ar cădea
dacă un gest nu ar devia fragilitatea
din calea sa.

Philippe Tancelin, Franța
Traducere: Iuliana Pașca

VOCE ABSENTĂ

Sunt singurătatea
care merge
pe vârfuluri,
printre crăpăturile
casei.

Timidă, uneori,
zboară prin aer;
îmi invadează patul,
îmi folosește parfumurile,
îmi poartă rochiile.

Singurătate: voce absentă,
îmi furi cuvintele;
le așezi pe pagină,
le scrii, râzi
și plângi cu mine.

INÉS BLANCO, Luna de Abril,
Columbia
Traducere: Iuliana Pașca

CÂT COSTĂ FERICIREA?

Mihaela C DEAK

V-ați întrebat vreodată cât costă fericirea?

Fericirea, un concept atât de simplu și totuși atât de complex, este adesea înțeleasă și apreciată de noi abia după ce am trecut prin multe experiențe de viață. Într-o lume în care materialismul și goana după succes sunt predominante, este foarte ușor să alunecăm pe panta iluziilor și să facem confuzii, încercând să-i punem un preț și astfel ajungem să pierdem adevărata esență a fericirii.

Deseori trebuie să trăim o jumătate de viață ca să realizăm că nu-i nimic mai important pe lume decât sănătatea și iubirea, cele mai mari comori care te fac cu adevărat bogat. Alergăm după bunuri materiale care în final nu ne aduc fericirea, ne creează un confort într-adevăr dar nu fericire. Să nu confundăm confortul cu fericirea. Vom întâlni oameni care trăiesc în confort deplin, în palate luxoase și care sunt extrem de nefericiți, iar la polul opus, familii numeroase care trăiesc într-o căsuță mică și unde fericirea le dansează în suflet.

În tinerețe, suntem mânați de ambiție și curaj, avem putere și energie, luptăm ca să acumulăm cât mai mult crezând că odată cu acestea vom acumula și fericirea. Căutăm fericirea în obiecte, ne amăgim crezând că obținându-le vom fi fericiți ca să realizăm mai apoi că fericirea adevărată se află de fapt în sufletele cu care interacționăm, în oamenii care ne dau și cărora le dăm iubire, în lucrurile simple, în gesturile făcute din inimă, în natura care ne încântă ciclic cu splendorile sale, în zâmbetul razelor de soare care ne mângâie diminețile, în cuvintele frumoase și încurajările pe care le primim.

De fapt, ne trebuie atât de puțin ca să fim fericiți... dar, deseori aflăm toate acestea doar după

ce-am alergat în maratonul vieții. Această descoperire vine adesea odată cu maturitatea, când începem să vedem viața printr-o lentilă mai clară, eliberată de iluziile tinereții. Atunci începem să apreciem micile bucurii ale vieții, să valorificăm momentele de liniște și să recunoaștem valoarea relațiilor autentice.

Fericirea nu se găsește în lucruri materiale, ci în experiențele care ne hrănesc sufletul, în râsul copiilor, în îmbrățișările celor dragi, în liniștea unei seri petrecute în natură. Găsim fericirea în acele momente de conexiune profundă cu ceilalți, când simțim că suntem înțeleși și acceptați pentru ceea ce suntem cu adevărat. Dar fericirea adevărată nu vine singură, nu este garantată în mod automat, ea vine atunci când o cauți, când o inviți în viața și în inima ta, atunci când ai suficientă înțelepciune ca să știi să o primești și să o păstrezi.

În căutarea noastră de a înțelege fericirea, este necesar să ne întoarcem la noi înșine, să ne explorăm gândurile, dorințele și nevoile reale, să ne întrebăm ce ne creează cu adevărat sentimentele de mulțumire și bucurie. Suntem diferiți, pentru unii fericirea poate însemna o familie cu copii și nepoți, în timp ce pentru alții poate însemna conexiunea cu divinitatea, redobândirea sănătății sau împlinirea prin creație, prin a dăruia celorlalți, etc. Calea către fericire nu este întotdeauna aceeași iar fericirea în sine nu este un punct terminus, ci un proces continuu de descoperire și redescoperire, de adaptare la valurile vieții și de găsire a echilibrului, căci fericirea este esențială pentru bunăstarea sufletului.

Deci, un portofel plin îți poate crea confort, dar nu trebuie să căutăm fericirea prin magazine, căci ea nu se poate cumpăra pe bani. Iluzia fericirii create prin bunuri materiale durează uneori chiar mai puțin decât durata de viață a obiectului cumpărat. Fericirea adevărată se măsoară în iubirea pe care o primim și o dăruim celorlalți, se găsește în sentimentele reale, în simplitatea vieții și în profunzimea relațiilor de prietenie. Odată ce realizăm acest lucru, vom începe să trăim o viață mai autentică și mai plină de sens, găsind fericirea în fiecare zi și în fiecare moment al existenței noastre, pe drumul între inimă și suflet.

La papura verde

Ion Iancu VALE

O piață mică, aproape pustie,
ce picotește în căldura miezului de vară.
Un chioșc cochet, printre multe altele, din placaj
și scândură geluită, vopsit în alb, pe ai cărui pereți
o mână pricepută pictase ochiuri de lac din care,
printre nuferi, răsar mănunchiuri verzi de papură.
Sub streșina ce umbrește tejgheaua chioșcului, se vede

o firmă, tot albă, pe care scrie cu litere verzi
„La papura verde – unitate pentru desfacerea
și valorificarea produselor locale”.
În spatele tejghelei o duduie grăsuță, zulufată,
așteaptă răbdătoare clientela.
Prin geamul de o curățenie îndoielnică se văd aliniat
de-a lungul pereților rafturi goale
ale căror încheieturi etalează lucrături
savante de păianjeni.
Către chioșc se îndreaptă un domn elegant, în vârstă
care își scoate pălăria, salutând „Bună ziua, doamnă”.
Fața vânzătoarei înflorește într-un zâmbet radios,
„Bună ziua, domnule, bine ați venit,
sunteți primul client pe ziua de astăzi”.
„Ce vindeți aici, doamnă?” întreabă vizitatorul.
„Tot ce se vede, domnule” și vânzătoarea
deschide larg brațele arătând interiorul chioșcului.
„Altceva, nimic?” „Depinde ce mai doriți”
și vânzătoarea face complice cu ochiul.
„Noduri aveți?” „Desigur, desigur, câte poftiți”
Vânzătoarea este din ce în ce mai volubilă,
mai agreabilă „Ei bine, ce fel de noduri aveți?”
„Pe toate gusturile, domnule, forme și mărimi variate”
„Colorate, aveți cumva?”
„Bineînțeles, avem și așa ceva, kaki, vernil,
galbene cu buline, roșii cu dungi albe, nuculii...
mai avem și niște produse cu adevărat unice...”.
Cumpărătorul o întrerupe cu o oarecare nerăbdare
„Noduri gordiene aveți?” Vânzătoarea face ochii mari,
sub genele-i lungi și-și încruntă fruntea îngustă
„De care?”, întreabă nedumerită „Cum sunt alea?”
Cumpărătorul explică „Nodul gordian este un nod
special,
care nu se desface decât prin tăierea cu sabia”
După un, evident, efort de gândire, vânzătoarea îi zice
„Să știți că așa ceva nu avem în magazinul nostru,
asemenea sortiment nu este trecut în facturi”.
„Bine, bine, nu este nici o problemă,
astfel de noduri se găsesc peste tot în jurul nostru,
problema e că nu vine nimeni cu o sabie ascuțită
să le taie” spune cumpărătorul și întreabă din nou
„Dar ceva, așa, mai aparte, nu aveți?”
„Ba da, cum să nu, avem câteva sortimente în culori

foarte țipătoare, e o nebunie să știți”
„Țipătoare, a nu, nu... mie îmi place liniștea”.
„Nu vă fie teamă, spune vânzătoarea,
sunt prevăzute cu antifoane de ultima oră”
„Ei, atunci... și cum le dați, la bucată, la legătură?”
„Vai, domnule, se poate una ca asta”?!
Fruntea vânzătoarei se încrețește din nou
și o grimasă de nemulțumire îi strâmbă
gura rujată violent.
„Noi nu vindem nodurile decât la litru”.
Cumpărătorul dă din mână împăciuitor:
„În fine... dați-mi doi litri și o pungă”.
Vânzătoarea îl privește speriată: „Pungă
ce să faceți cu punga?” „Cum ce să fac
să transport nodurile”, zice cumpărătorul,
puțin răstit.
„Dar bine, domnule, le puteți lua la sticlă”
„Bine, bine, fie cum ziceți dar fiți atentă la cântar,
data trecută m-ați cam ciupit...”
Vânzătoarea sare ca arsă: „Cum vă permiteți,
de ce mă jigniți, eu miros cu atenție ce cântăresc?!”
„Și eu la fel, să știți, oricum, vă rog fiți mai atentă”.
Bunăvoința și aerul agreabil al vânzătoarei
dispar dintr-o dată, ca la un semnal parcă,
gesticulează și strigă de face să zornăie geamurile
murdare și împăienjenite ale dughenei.
„Cum îndrăznești, de ce mă faci necinstită,
măgar bătrân ce ești, nici măcar nu mă cunoști,
lasă că te aranjez eu pe tine”.
În acel moment, prin câmpul vizual al vânzătoarei
trece un sergent făcându-și rondul.
Vânzătoarea începe să strige cu glas strident
„Domnu' sergent, domnu' sergent!”
Sergentul, masiv, impunător, se apropie calm, agale:
„Ce se întâmplă aici, ce-i balamucul ăsta?” întreabă
el cu glas neutru, egal și gros.
Vânzătoarea arată cu degetul, acuzator către
cumpărătorul rămas mut, fără replică.
„Individul ăsta m-a jignit cum nu se poate mai rău!”
Se smiorcăie și își șterge, cu pumnii mici și grăsulii,
lacrimi imaginare.
„Vă rog să luați măsuri, altfel o să mi se pună un nod
în gât,
și o să fie cumplit pentru toți!”
Sergentul privește crunt la clientul care încearcă
de zor, dar fără succes să explice situația.
Îl înșfacă de guler cu o mână puternică și-l împinge
afară către ieșirea din piață, zicându-i:
„De ce cauți, mă, nod în papură,
ia hai cu mine la post, să te satur eu de noduri”
Vânzătoarea îi urmărește cu privirea și fizionomia
ei devine iarăși veselă și radioasă.
În acest timp, către chioșc, se îndreaptă agale
un alt client, elegant și în vârstă.
Un alt sergent, masiv, impunător, își face agale
rondul, prin piața ce picotește
în căldura miezului de vară...

Călătorie spre lumi viitoare

Constantin Stancu

Adrian Botez a ajuns la maturitatea deplină a creației sale. Pasionat de literatura cu mesaj, de cultură și de ideile înalte, el ne oferă, prin volumul de versuri *Cartea despre lumi viitoare**, apărută la editura Rafet în anul 2020, o viziune de ansamblu, asupra trendului pe care se mișcă lumea. Pentru poet, speranța este importantă, ieșirea din criza spirituală actuală este posibilă într-un viitor incert pentru om și cert pentru Dumnezeu. Sătul de erorile sociale, în care se complăce individul comod, poetul își ia riscul de a aborda un subiect dificil: viitorul... Poezia vine din tensiune, creată de valul evolutiv actual, care a împins viața simplă la limita dintre două lumi. O limită sfâșiată de urletul lupilor, de egoism, de lăcomie, de nepăsare.

Volumul nu este o carte de sociologie. Este o carte despre posibilitățile asumate ale omului, într-un mediu acid, creat chiar de el. Limita de opțiune este mult îngustată, astfel se pune problema unei/unor viitoare lumi. Cartea este șocantă, prin ideile tranșante expuse, prin forțele lirice abrupte, prin imprecății, prin suferința impusă și autoimpusă. Ea are mai multe capitole, bine legate, cu mesaj direct și indirect, cu puterea de a reda perspectiva asupra existenței:

I. Înstrăinare; II. Carte despre lumi viitoare; III. Rouă fulgerătoare de Crist. IV. Epilog...

Titlurile sunt semnificative și exprimă viziunea fermă a poetului asupra vieții. La final, ne sunt comunicate câteva date despre scriitor, aprecieri critice și... autocenzura poetului asupra operei sale...

Putem constata că omul s-a înstrăinat **de sine, de societate** și, mai ales, **de NATURĂ. S-a înstrăinat de Dumnezeu**. De aici, focalizarea poetului asupra mesajului transmis de Iisus oamenilor, personajul central al Scripturii. Prezența Lui se simte de-a lungul

cărții, este punctul de tensiune dintre **a exista și a pieri, dintre o lume și altă lume**. De remarcat, la Adrian Botez, și legătura pe care o face între teologie și cultură, dintre crez și estetică, dintre idee și forma ideii, plus tehnica de modelare a ideilor în lirică. El își asumă anumite riscuri, pare ieșit din modele literare actuale, dar plusează pe literatura solidă, menită să dea direcția spirituală. Pentru poet, Iisus este Crist, un nume care dă o notă de apropiere și de intimitate cu personajul istorico-spiritual. Este un curaj asumat. Realitatea spirituală depășește realitatea imediată.

Cartea ne oferă tușe, teme, idei. De la carnea în mișcare, poetul acționează dinamic, ajunge la clopote seci, la șarpele timpului, la înghețul universului vizibil. Limitele lirice sunt forțate, poetul ajunge la apocalipsa pașnică și la metempsihoză și culminează în roua fulgerătoare de Crist. Preluând teme abrupte, din psalmii biblici, el aruncă lumini grele asupra forțelor negre din univers și din sufletul omului. Anotimpul preferat este iarna, sugerându-ne că lumea a înghețat, s-a blocat. Oamenii au uitat să fie oameni, există un dans demonic în lume, iar Iuda (trădătorul) merită o baladă, este vedeta la modă. Omul călătorește în cosmos, cu planeta pământ - oamenii sunt matrozii de serviciu, ei pot da direcție, dinamică, speranță...

În poemele sale, autorul apelează la elemente din folclor, din teologie, din istoria de ieri și de azi, din mitologie sau din literatura veche, forțată de textele Bibliei, cu previziuni, cu legile spirituale, la lucru în viața omului. Este o poezie complexă, care se lasă cu greu definită de teoria literară, dar în legătură cu revolta atâtor artiști, în fața unei realități crude. Lumea de astăzi, precum în unii psalmi, este o lume a căderii, a mizeriei morale și a trădărilor de toate felurile. Ideile se exprimă tranșant: *Blestemată Țară – blestemat popor; apar imagini dure: impostori, ploaie de muci, minciuna la modă, somnul ideal, risipă, șantaj, boli, snobism, prostie, cretini, lingăi etc.* În ultima parte, se reiau, în oglindă: speranța, salvarea omului, purificarea lumii, limpezirea orizonturilor spirituale. Puritatea se relevă prin **roua fulgerătoare a lui Crist**. Există o lume viitoare nădăjduită: cine este din neam ceresc nu moare niciodată... Poetul stă culcat în iarbă, natura participă la faptele omului pe Pământ, cu munții, cu pădurile, cu animalele sălbatice, participă

Adrian Botez

cu ninsoarea care acoperă negrele obsesii, cu bufnițe, cu albine, care fac posibilă viața... **Poetul** are menirea lui, în această istorie - **Scripcarul** cântă melodia armoniilor divine, iar **Matrozii** sunt cei responsabili de finalitatea istoriei, prin viețile oamenilor.

Deși poezia din acest volum este una dură, tranșantă, poetul realizează liniile lirice blânde, folosindu-se de zboruri și chemări: „**e Toamnă – Păsările zboară sus – pe Ceruri:/ cu Glasuri Depărtate – ne cheamă/ în lumea lor de dincolo de Geruri/ ...dar Cerul – de atâta Sânge – a-nceput să geamă...// Chemări – Chemări – o – Mistice Chemări/ spre ce ne îmbiați – spre ce Cărări?/ Copacii au ruginit de-atâta Așteptare/ a ruginit și Sufletu-mi de-atâta Întrebare...** (Zboruri și chemări, p. 54).

Versurile redau efectele faptelor din istorie asupra oamenilor, asupra naturii, asupra universului: restul de oameni e numai un Rest; pedepsit e Cuvântul; există o copie, din fiecare - în vitrină, pe Marte; descoperim Ochi pe Conștiință, Statui de Gheață; cenuși se scurg din ace de ceasornic; poți trage chiulul în Lumea Asta; păsările păcătuiesc prin a nu fi îngeri; Corabia Luminii clintește doar prin Sânge etc.

Centrarea dinamicii spirituale pe Hristos este declarată și de preferat. Rana universului se vindecă tot mai greu, omul a rănit peisajul cosmic cu indiferența sa: „**lasă-mă să-Ți sărut/ Rănilile – să mă pot/ molipsi - și eu – de/ Răstignire – să devenim/ Frate și Soră – Ocean/ de-Auroră – plutind – auster – în/ Lumina Marii Răni – dintre/ Pământ și/ Cer**” (Lasă-mă, p. 77).

De remarcat grafia versurilor, ele încep cu literă mică, zicerea este lăsată să curgă liber. Marile idei și teme fundamentale sunt scrise cu literă mare, cititorul este avertizat că poemele au un sens înalt, declarat ca având sens, într-o lume dominată de comunicare haotică, manipulative. Este **țipătul poetului**, care dorește ca mesajul său să fie văzut/ auzit/ pipăit... În lipsa virgulei, el preferă linia de despărțire, mesajul pare construit din mii de părți, un puzzle, construit de autor cu migală, misterul făcând parte din stilul său. Disperarea este vizibilă, țipătul pare să fie regula prin care comunică indirect. De asemenea, el preia din tehnica marilor pictori, care au exprimat viziuni abrupte, din manuscrise vechi, atinse de misterul unor vise, care acoperă realitatea imediată. Poezia sa nu este neapărat religioasă, se bazează pe tehnica scrierilor

apocaliptice, din primul secol, când acestea preziceau căderea Imperiului Roman. Scribul preia din suferința picurată în cuvinte. Este o poezie clasică, solidă, atinsă de fulgerele unui modernism serios, care apelează la diverse științe, pentru a ajunge la **știința adevărului adânc**.

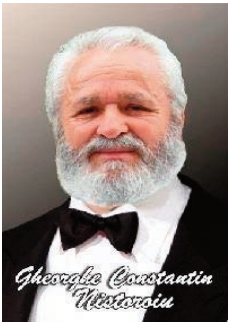
Despre poet au scris mai mulți pasionați de literatură, remarcând profunzimea ideilor, soliditatea mesajului și tăria spirituală a poemelor sale. Luminița Aldea reține, într-un articol dedicat operei lui Adrian Botez și publicat în revista electronică *Romanian VIP – revista românilor de pretutindeni*, Sydney/ Australia, din 12 iulie 2010: „**Uneori poetul este dur, inchizitorial, e fanatic, dar cum să fii altfel, când vezi că se intră cu bocancul, pe aurul limbii române, pe graiul lui Eminescu? Cum să fii când se distruge țara, când pleacă pruncii de acasă, când nu mai știi ce să crezi? Cum altfel să fii, în vremuri în care lumea pare că și-a pierdut busola? Cum să fii, când se pune lacăt pe vis și se rup toate aripile și se distruge Credința?... În vremuri din astea se nasc oameni – puțini, e drept – care propovăduiesc, ca Sfântul Ioan în pustiu. Slujesc cu slova, pământul, Neamul cărora aparțin - și naționalismul e ca o flacără vie și e o cale...**”.

Adrian Botez este un poet incomod, pentru că refuză modele literare, scrisul de conjunctură și pentru că solicită cititorul și-i impune o anumită linie de plutire, în marea de metafore și idei. Ca orice scriitor care se respectă, el nu cedează ispitelor de moment și curentelor literare la modă. Are o viziune estetică proprie, forjată la școala pasionaților de frumusețe, apelând la liniile de forță ale cărturarului, care știe direcția, într-o lume volatilă. Chiar dacă apelează la cuvinte obișnuite, uneori vulgare, el integrează gândurile într-un sistem, care are o finalitate spirituală evidentă. În poemul *Noaptea Sfântului Bartolomeu a poezilor* (p. 50-52) el devoalează destinul poezilor considerați „**cioflingari**”, masacrați într-o noapte, împreună cu adevărul. Poetul ia în derâdere moartea, la fel ca Villon altădată. Poetul este apărat de acel **Adevăr**, aparent ucis de **mahalaua pierdută și gălăgioasă**...

Ultimul poem din volum, intitulat *Epilog* (p. 105), ne arată ceva din contabilitatea divină, poetul este *nemuritor*, la braț cu Logosul... Călătoriile sale, prin Lumile Toate, i-au dat certitudinea unui final sub Armonii de Flori. Epopeea se sfârșește cu bine, există o punte spre Empireu...De aici, **speranța** - în stil clasic și ferm...

CEL MAI IUBIT ÎNTELEPT – PETRE ȚUȚEA

Gheorghe Constantin NISTOROIU

„Părinte-mi ești, maestru-mi ești tu mie/ tu singur ești acel ce-a dat viață frumosului meu stil ce-mi e mândrie.”

DANTE Alighieri, Cântul I

Pe admirabilul nostru filosof creștin – Petre Țuțea, l-am

admirat ca pe un templu celest privind divina sa înțelepciune ortodoxă din al cărei izvor, omenirea își merită cu prisosință savoarea și splendoarea. Cu înțelepciunea lui a atins marginile lumii, iar cu faima demnității și onoarei stelele cerului. Pilda lui a înmugurit gândul, a înflorit graiul, a odrăslit rodul faptei frumoase, țâșnind în torentul prezent al desăvârșirii viitoare.

Adeseori printr-o minune deosebită, Mântuitorul Hristos ori Maica Domnului – Maria, pe care filosoful nostru i-a adorat cel mai mult, datorită jertfei și dragostei marelui nostru gânditor și împotriva oricărei înțelegeri omenești, ne sprijină și ne ocrotește Neamul, întru dănuirea lui misionară și mesianică.

Mi-ar fi plăcut să se numească PAVEL, care să fie „cît Mediterana”, așa cum l-a numit el pe cel mai mare Apostol, dar mama, frumoasa, evlavioasa mușceleanca Maria de Argeș, i-a dăruit numele tatălui, vrednicul de pomenire și dăruire, preotul Petre.

Oricum, înțelepciunea sa și dragostea lui pentru Neam și Dumnezeu îl poate gratula cu cognomenul DURANTE, cuvânt pelasgo-get, din a cărui tulpină a țâșnit pentru Roma, marele dacolatina DANTE Alighieri, iar pentru Națiunea noastră, marele dacoromân Petre Țuțea, ce va DURA, pururea întru veșnicia Seminției noastre primordiale.

Cromatică, semantica și simfonia numelui pelasgo-get – DURANTE, mai semnifică prin seva lui însăși,

izvorul omeniei ce susură prin limpezeala frumoasă a sufletului: har, dor, strălucire, iubire, dănuire.

Viața sa cumpătată, sacra suferință, demnitatea credinței, înveșnicirea tradiției, apoteoza Neamului, jertfirea întru Adevăr și Frumos, i-au odrăslit dulci roade bogate în adevăruri istorice, filosofice ori teologice în care a crescut Pomul cunoștinței lui – „Între Dumnezeu și Neamul meu”.

Cu mierea Adevărului divin s-a cuminecat ca fiu ales al Națiunii, hărăzite de Dumnezeu întru marile ei înfăptuiri hristico-mesianice, universale.

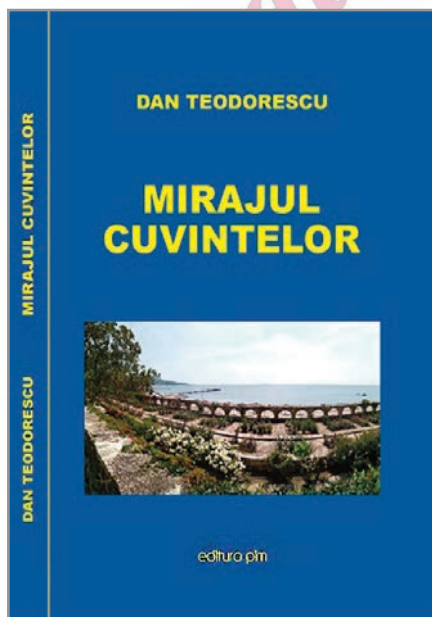
Frumusețea lui fizico-moral-spirituală l-a călăuzit spre Filosofie – acel izvor dăruit Neamului nostru pelasgo-get, dintru fașa ontologică și, pentru ca nici o parte a filosofiei să nu-i rămână necunoscută s-a cufundat cu mintea lui ascuțită în adâncurile cele mai tainice ale teologiei ortodoxe.

Înfăptuirea dorinței nu s-a lăsat prea mult așteptată, căci prin prinosul suferinței jertfelnice din temnițele regimului concentraționar, prin harul Duhului Sfânt a priceput ceea ce puțină minte omenească poate pricepe aici pe pământ, despre esența divină și despre celelalte inteligențe separate – cele nouă ceruri angelice... Pe vremea când albastrul Cerului hristic a împodobit verdele Pământului dacic al Fecioarei Maria, cu frumusețea spirituală a geniului argeșean și profet al Neamului – Petre Țuțea, Dacoromânia s-a răsfrânt în Aura Eroismului, reflectat pururea în Icoana Martiriului cu sclipiri valahe Durante... Harul, erudiția, jertfa, mărturisirea i-au adus marelui gânditor creștin – Petre Țuțea, cununa ortodoxă a laurului celest: NEMURIREA spirituală! Stațiunea AURORA – Cap, hotel California – Dacoromânia

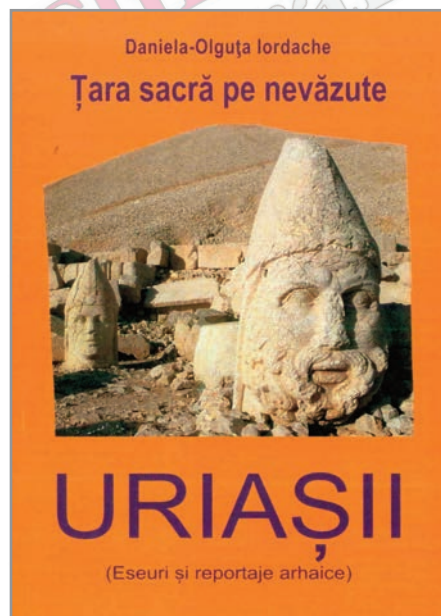
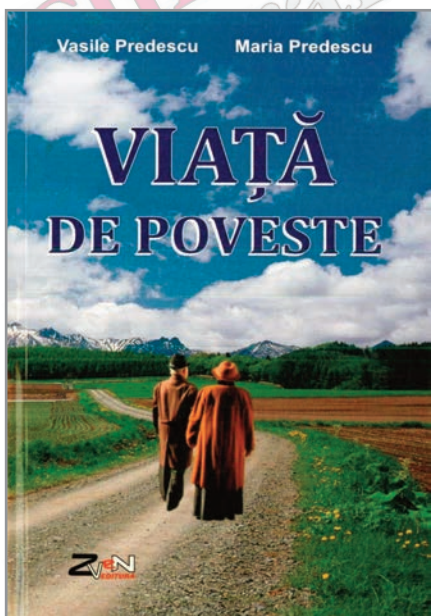
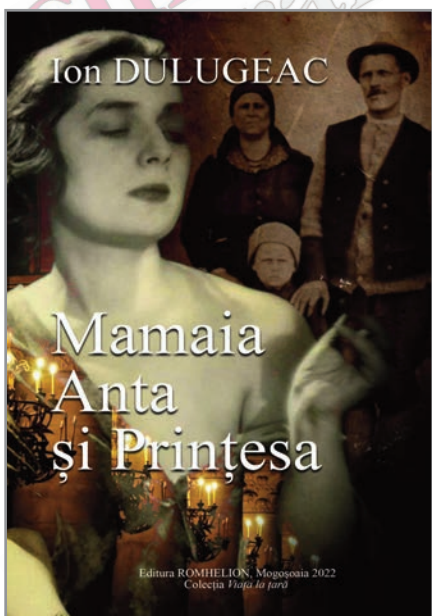
Tuturor românilor iubitori de frumos și înțelepciune!

Climate literare

Cărți din biblioteca revistei Climate literare

Cogito

„Înțeleptul se formează singur, prostul trăiește doar să moară” - Frank Herbert

Contact: Tel. 0722 702578 ; e-mail: ioniancuvale@yahoo.com ;
web site: <http://climate.literare.ro>

